

Šauksmas Aidų dvidešimtmečio proga

Kas mėnesį per 20 metų

Gruodžio pabaigoje sueina 20 metų, kai "Aidai" leidžiami Amerikoje. Tokio ilgo amžiaus žurnalui niekas nepranašavo. Kai perėmėm jį leisti, kalbėta apie penkerius metus. Pagrindinė pesimizmo priežastis atrodė finansai. Amerikoje, kur taip brangiai apmokamas darbas, net vietos kultūrinei spaudai sunku gyvuoti. Ką bekalbėti apie tautinių mažumų leidinius.

Jaučiamės laimingi, kad anos rūškanos pranašystės neišpildė. "Aidai" be pertrūkio Amerikoje išėina kas mėnesį jau per 20 metų. Kaip jau daug sykių esame kartoję — tai sutartinio darbo bei aukos vaisius. Redaktoriai, bendradarbiai, prenumeratoriai ir leidėjai ant savo pečių išviko kultūros žurnalą per siaubias nutautėjimo bangas. Jos mūsų neužliejo, nepaskandino ir nesutruškino. Našta buvo maloni, nors palinko pečiai.

Manau, jog nėra prasišvietusio lietuvio, kuris nelinkėtų, kad "Aidai" gyvuotų ir toliau. Juk toks žurnalas, kuriame kas mėnesį savo kalba gvildomi mokslo, meno, literatūros ir visuomeninės būties klausimai, saugoja tremtį nuo stagnacijos. "Aidai", periodiškai pasiekdami skaitytoją, jį būdina iš kasdienės rutinos, įkvėpia ir maitina. Tai vyksta jau per 20 metų. Kai lietuviška knyga taip retai beperkama, kultūros žurnalui lemta pavaduoti ir knygą. Jeigu ne "Aidai", nemaža juose skelbtų straipsnių ir net literatūrinių kūrinių būtų likę neparašyta. Kultūros žurnalas buvo dvasinis maistas skaitytojui ir aktyvus mokslininkui bei kūrėjui.

Tebestovime sunkumuose

Po 20 metų mes tebestovime ne tik tuose pačiuose sunkumuose, kaip pradžioje, bet ir žymiai didesniuose. Imkime retėjančius tremtinių kartos bendradarbius. Palyginkime, kiek jų išmirė arba suseno ir kiek jų tepriaugo. O žurnalo puslapius reikia pripildyti gera medžiaga. Kokia tai kankynė redaktoriams? Imkime finansinę pusę. Per tuos 20 metų spausdinimo medžiaga ir atlyginimas už darbą nuolat kilo, ir to kilimo galo dar nematyti. Prie "Aidų" dirba būrelis žmonių. Leidėjai per tą ilgą dviejų de-

šimtmečių kelią drebėte drebėjo, kai spaudė reikalus pakelti prenumeratos mokesť. Su didžiausia baimė ir ilgais pasiaiškinimais jis kadaise buvo pakeltas tik vienu doleriu, lyg rodos, inžinierius, gydytojas, verslininkas, dvasininkas ir net fizinis darbininkas neišgalėtų to dolerio sutelkti. Gyvenome ir tebegyvename baimė, nes tremties tikrovė yra paradoksiškai gąsdinanti. Turime jau pakankamai patirties, kaip nerangiai skaitytojai atsilgina metinę prenumeratą arba lieka visiškai neatsilyginę už kelerius metus. Mintis: jeigu pakėles prenumeratos mokesť, neteksi kelių šimtų skaitytojų ir turėsi žurnalą net numarinti — yra stačiai siaubi. Kas tada? Žurnalui platintojų šiandien nėra su žiburiu neberasi. Kai miršta lietuvių kultūrinės institucijos, visi graudžiai apgailestauja žodžiais, bet klaidi tuštuma lieka. Paskutinis tragiškas pavyzdys gali būti šv. Antano gimnazija. Tiesa čia paprasta: nėra mokinių — negali gyvuoti gimnazija, nėra skaitytojų — negali gyvuoti žurnalas.

Savigarbos ir gyvybės reikalas

Bet atsimeklime, kad panašiais atvejais nukentė visos tautinės mažumos savigarba ir dvasinė gyvybė. Užgesinto židinio taip greit jau neįpūsi, palaidotos kultūrinės institucijos taip greit neatsigaivinsi. O pagaliau i mus tremty žiūri ir tauta. Kaip skaudžiai išgyvena tas mūsų atsivėriantįs tuštumas tėvynėje gyvena broliai? Išivaizduokite Amerikos arba tremties lietuvių švie suomenę net be mėnesinio kultūros žurnalo. Ar tai nereikštų galutinio smukimo ir paskučiausios gėdos? Tada ir tie, kurie nemėra numarinti institucijų, atvirai pripažįsta, kad jos buvusios reikalingos bent tautinei dekoracijai. Bet tada jau yra per vėlu.

"Aidai" reikalingi ne vien dekoracijai, bet tiesiog dvasinei gyvybei. Šis kultūrinis žurnalas, einas ilgiau už visus kitus lietuvių kultūros žurnalus (pridėjus jo amžių Vokietijoje) gerai atlieka savo misiją. Jeigu jis tiesioginiai ir nepasiekia visos mūsų švie suomenės, jis bent lieka patvarus kultūrinio švietimo simbolis visiems. Kiekvienas laisvojo pasaulio lietuvis gali pasididžiuoti prieš kitatautį ir svečią iš tėvynės, kad turime mėnesinį kultūros žurnalą, aplink kurį telkiasi mokslinės bei kūrybinės pajėgos. Pasidžiaugtina ir tuo, kad tas žurnalas kokybė ne kiek nėra menkesnis už tėvynėje išėinančius kultūrinius leidinius.

Kodėl tik dalis?

Minint dvidešimtmetį, kyla skaudus klausimas: kodėl "Aidus" prenumeruojasi ir raštai bei aukom remia tik dalis mūsų švie suomenės? Kita gi dalis pasilieka nuošaliai, tartum kultūros žurnalas būtų leidžiamas ne jiems. Nieko nėra graudesnio leidėjams, kaip peržvelgti prenumeratorių kartoteką ir joje nerasti stambių vardų iš mūsų kultūriname ir visuomeniniame gyvenime.

(Nukelta į 2 psl.)

Nekaltai Pradėtosios Marijos seserų Putname laikomų Vysk. Matulaičio namų — senelių prieglaudos koplyčia. Nuotrauka Uosio Juodvalkio

Lapinskas — Stempužienė — Barauskas

Naujose spalvingose trijose plokštelėse

JUOZAS DAUGAILIS

Nedaug mes turime tokių gausios iniciatyvos, originalaus kūrybingumo žmonių, kaip Darius Lapinskas. Jis turi savo muzikos studiją mūsų atžalynui, rengia su jais koncertus, jis spiritus mo-
vens jaunimo teatre, jis operų ir kitų svarių kompozicijų kūrėjas, jis išradingas inscenizatorius, kaip galėjome įsitikinti iš jojo spektaklio, Mačernio mirties su-
kaktį minint.

Trys naujos

Dabar jis ateina su trimis naujomis plokštelėmis, kur išsiliesia jo turtingas muzikinis potencialas, apie kurį Jeronimas Kačinskas sako:

"Gal svarbiausi faktoriai Lapinsko muzikoje yra ritmas ir tam tikras melodijos vystymas. Tie du dalykai susipynę taip, jog daro muziką lyg mozaiką. Ilgesnės ir smulkesnės frazės, muzikinės figūros bei ritmai šen ir ten išbarstyti instrumentuose būdin-
gi jo stiliui. Tačiau tai anaipol, kaip dažnai atsitinka tokioje mozaikinėje kūryboje, neklaido D. Lapinsko muzikos vientisumui. Nuotaika, ritmų panašumai, muzikos figūrų ir intervalų pasikar-

tojimai sudaro idealų junginį. Lapinsko orkestrinių kūrinių instrumentacija lengva ir permato-
ma. Jis vengia instrumentų apkrovimo, juos vartoja saikiai, pasiekdamas įvairuojančio spalvin-
gumo. Jei lietuvių liaudies dainų akompanimente žaidžia smulkio-
mis muzikinėmis figūromis, tai pvz., fortepijono koncerte girdisi ilgesnės melodinės linijos ir so-
lidžiai išvystyta solo fortepijono partija. Čia D. Lapinskas giliau pasineria savo muzikinėse idė-
jose."

Mes turime tik vieną D. Lapinską, ir jo talentas plačiai atsiskleidžia trijose naujose jo, su vokalistais menininkais, su simfoniniu orkestru, sukurtose plokštelėse. Su jomis lapkr. 17 d. Chicagoje dr. J. Bylos salione buvo supažindinti muzikai ir spaudos atstovai.

Kompozitorius ir solistė

Pirmiausia skardėjo melodinga A. Stempužienės daina, Lapinsko stiliumi ir jo sukurtų melodi-

jų akordais Stuttgarto simfonijos orkestro lydimu, atliekant mistiškąsias O.V. Milašiaus "Septynias vienasvates", iš jų paimant rečitatyvą "Visi negyveliai girti nuo ilgo, nešvaraus lietaus" ir arija "Tegu Rytąs niekada neras manęs kur aš esu". Išpildoma originalia prancūzų kalba, bet klausytojai tai galės sekti ir iš paduodamo K. Bradūno atlikto vertimo teksto.

Antroji plokštelės dalis — senobinės mūsų "Ainių dainos": Seju veju, čiutela; Pralėkdamas bitinėlis; Ožia girelė; Liūlia, liūlia, sūnaitėlis mano; Rūta žaliuoj. Nors tai pagrįdė lietuvių liaudies kūryba, bet perleista per Lapinsko prizmę, ji sužėri naujomis spalvomis, su staigmenomis, kapotais perėjimais, modernišku naujumu.

Šia, antrąją, plokštelės pusę įgrojant, solistei A. Stempužienėi palydą sudarė fleita, mušamieji, fortepijonas.

Barausko pasakos

Kita plokštelė: foną sudarant Stuttgarto simfoniniam orkestrui, seka lietuvių pasakas aktorius

LŪŽIS, KURĮ SVEIKINAME

Kai metai po metų mūs išėi-
viškasis visuomeninis ir kultū-
rinis gyvenimas vis labiau ima
nustatytis tų pačių suvažiavi-
mų, tų pačių balių, tų pačių
spektaklių, parodų, konkursų
ir koncertų įprastinius se-
zoninius pasikartojimus, ša-
lia malonaus gyvybės jūto, at-
sitranda prieširdyje ir tam
tikra baimė: argi jau amžinai
mes tik šitaip, o ne kitaip? Juk
kūrybinę mirtį gali reikšti ne
vien tik nieko nebuvimas ir
visko išblėsimas, bet ir to pa-
ties kartojimasis tuo pačiu
kasmetiniu laiku tose pačiose
veiklos formose.

Jei tik tuo mūsų čionykštė
bendruomenė ir toliau pasiten-
kintų, kuo mes, bent amerikie-
čių akyse, būtume toliau pa-
žengę nuo Uptono Sinclairio
"Džiunglės" prieš 60 metų
vaizduojamų lietuvių? Intere-
sai ir visokeriopas bruzdėjimas
savo pagrindinėse kryptyse
būtų beveik tie patys. O tu,
sakyčiau, jau istorinių panašu-
mų mes dar lig šiol neatsikra-
tome ir gana. Dar vis net or-
ganizuotai mūsų visuomenė
atrodo kur kas daugiau laimi-
ma, atsigaubiant keliom mi-
nutėm savo tarpan kurį nors
trumpaamžį kongresmaną, ne-
gu išleidžiant lietuvių literatū-
ros antologiją ar Čurilionio
monografiją anglų kalba. Ne
vienam sutiktas lietuvis polie-
ninkas Chicago skersgatvyje
labiau pakursto tautinę didy-
bę, negu lietuvis profesorius
Chicago universitete.

Tokią, vis dar pasitaikančią
realybę stebint, labai atvira
širdimi reikia džiaugtis jau ne
trafaretinio ir ne dešimtme-
čiais nukartoto fakto, bet pir-
makartinio mokslo ir kūrybos
simpoziumo išvakarėse. Kaip
žinome, kitą savaitgalį Chica-
gon suskris iš visos plačiosios

Amerikos lietuviai mokslini-
kai profesionalai, universitetų
profesorai, technikos ir huma-
nitarinių sričių specialistai pla-
tiems ir įvairių temų pokal-
biams.

Kas ypač džiugina, skaitant
iš anksto paskaitininkų ir sim-
pozininkų pavardes, jog šita-
me lietuvių mokslininkų ir in-
tektualų susibūrimo mirgėte
mirga pačios jauniausios, jau
čia išsimokslinusios kartos vei-
dai. O jų pionieriškas atėjimas,
neišsiginant lietuviškojo
savo vardo, savon bendruo-
menės ir visos Amerikos inte-
ktualinių klotan lietuvių-
bės išlaikymo prasme reiškia
čia lig šiol dar nebuvusį ir pa-
laimingą lūžį. Reikia tikėtis,
kad šio pionieriško jaunųjų
būrio pėdomis paseks apačiai
ir daugiau jų bendramžių ir
spiečiai dar jaunesnių, kurie
liejasi ir liesi į šio krašto kul-
tūrinio gyvenimo vadovaujan-
čius sluoksnius, neprarasdami
ir savo lietuviškosios sąmonės.
O tai juk turės ne tik šio kra-
sto lietuvių, bet ir visai lietu-
vių tautai, gal būt, šiandien
dar net neįsivaizduojamos liki-
minės reikšmės.

Tegu tad Mokslo ir kūry-
bos simpoziumas žymi visos
mūsų veiklos, visų mūsų pa-
stangų pasukimą labiau moks-
line, intelektualine, kūrybine
kryptimi. Tegu lietuvis čia bū-
na žinomas ir gerbiamas ne tik
skersgatvio užėjoje, bet ir
universitetų auditorijose ir
pasaulinių mokslo suvažiavimų
forumuose. Tegu jis šioje ap-
linkoje kaupia savo patirtį, ži-
nojimą ir prestižą būsimai lais-
vajai Lietuvai, bet drauge te-
gu nenumoja ranka ir į tokias
faktus, kuriuos liudija čia pat
spausdinamas "Aidų" žurnalas,
liūdnam skambantis, šauksmas.
k. brd.

Leonas Barauskas. Pirmoji pusė, Saens), Orfeo (Glueck), Sevilijos kirpėjo (Rossini).

Klasikinės muzikos mėgėjams ši plokštelė bus tikras pasima-
ginimas, kur aukštos kultūros
mezzo-soprano balsas muzikinėje
darnoje lenktyniauja su Stuttgar-
to simfonijos orkestro, susidedan-
čio iš 60 muzikantų, garsais, ga-
biai vedamais dirigento D. La-
pinsko.

Vokiška precizija,
amerikoniškos technikos
pranašumas

Visos šios plokštelės išrašytos
Vokietijoje, su vokišku preciziš-
kumu, o pagamintos Amerikos
RCA, panaudojant visą Naujojo
Pasaulio technikos pranašumą.
RCA pažadėjo plokšteles pa-
leisti į rinką Padėkos dieną, tai-
gi jos jau bus gaunamos kalėdi-
nėms dovanoms...

Pažymėtina, kad ir plokštelių
apipavidalinimas susilaukęs me-
nės dėmesio. "Septynios vienat-
vės" ir "Ainių dainos" turi vir-
šelį, papuoštą besiveržiančia
banga juodame fone. L. Baraus-
ko pasakos — ryškios Igno liau-
diško stiliaus kūriniu, o Stempu-
žienės arijos šviti pačios solis-
tės keturių spalvų, didelio ryšku-
mo atvaizdu.

Plokštelės eis ne vien albumu,
o atskirai. Išleista kiekvienos po
(Nukelta į 2 psl.)

Šiame numery

- Lūžis, kurį sveikiname.
- Šauksmas "Aidų" dvidešimtmečio proga.
- Lapinsko, Stempužienės, Barausko plokštelės.
- Mokslo ir kūrybos simpoziumo ek-
rane: prof. dr. B. Mačiūka, L.
Dambriūnas ir V. Trumpa.
- Iš latvių poezijos.
- Bermontiada Lietuvoje.
- Ir mokslininkams reikia linksmybės.
- Džiūkių — Lietuvos Provansas.
- Priesaga -inis ir kilmininkas.
- Chudchillis Goodman teatro scenoje
- Lietuvių kalba Chicago universitete
- Nauja Lietuvių rašytojų draugijos
valdyba.
- Moterų gyvenimas.

Prof. dr. Benediktas Mačiūka

JURGIS JANUŠAITIS

Mokslo ir kūrybos simpoziume lapkričio mėn. 27 d. 2 val. 30 min. Jaunimo centre, Chicagoje, viešame posėdyje bus nagrinėjama gana įdomi tema: "Mokslo išsivystymas Lietuvoje sovietiniame periode". Šios temos nagrinėjimui vadovaus prof. dr. Tomas Remeikis, kuris teigia, kad "šio Simpoziumo tikslas yra pažvelgti į pokario mokslo progresą ir regesą sovietinės santvarkos rėmuose. Mokslo išsivystymas pokaryje buvo sąlygojamas bent šių pagrindinių veiksnių: 1. karo pasekmių, 2. politinės-ideologinės sistemos ir 3. Lietuvos politinio statuso. Simpoziume, sako dr. T. Remeikis, bus bandoma nustatyti, kaip tokių sąlygų akivaizdoje Lietuvos mokslininkai yra padarę ir jų darbus objektyviai įvertinti. Tikimasi, kad simpoziume pateikta medžiaga nusakys, ne vien mokslo stovį Lietuvoje, bet ir bent netiesiogiai įvertins mokslinės politikos pasekmes tautinei kultūrai ir samonei."

Šios temos nagrinėjime bendrą žvilgsnį į mokslą okupuotoje Lietuvoje mes prof. dr. Benediktas Vytenis Mačiūka.

Jis yra gimęs 1927 m. rugsėjo mėn. 16 d. Kaune. Gimnaziją baigė tremtyje, didžiojoje Hanau lietuvių tremtinių stovykloje ir nuo 1946-1948 m. Heidelberge, Vokietijoje, studijavo filosofiją — psichologiją. Atvykęs Ameriką, Chicagoje universitete iš International Relations 1954 metais gautą Master of Arts ir 1963 metais tame pat universitete, apgynęs tezę "Baltic States Under Soviet Russia: A Case Study in Sovietization", gauna doktoratą — Ph. D. Prof. dr. B.V. Mačiūka studijų metu, kaip gabus moksle, naudojosi universiteto ir kitų organizacijų stipendijomis. Šiuo metu jis profesoriuja University of Connecticut (Storrs) De-

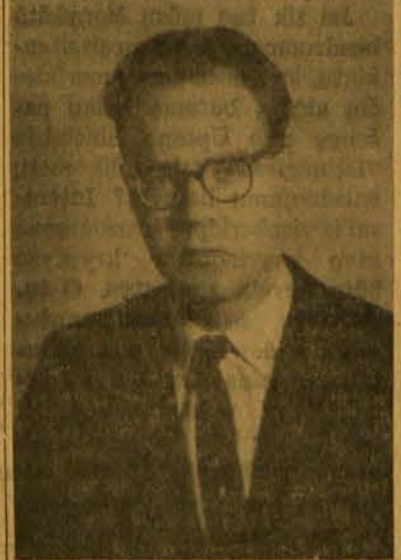
partment of History ir dėsto Europos moderniaja, Rusijos bei Sovietų istorijas.

Yra parašęs okupuotos Lietuvos klausimais visą eilę straipsnių Varpe, Metmenyse, Lituanus, ACTA Baltica, Lietuvių Enciklopedijoje. Rašė lietuvių, anglų bei vokiečių kalbomis.

"Lithuania in the last 30 Years" redaktorius ir bendradarbis, "Latvia, an Area Study" bendradarbis.

Lietuvių studentų sąjungos, Santaros-Sviesos suvažiavimuose, Jaunimo kongrese, WTIC-TV (Hartforde), League of Women Voters (Conn.) skaitęs visą eilę paskaitų Sovietų istorijos bei okupuotos Lietuvos temomis. Artimiausieji jo darbai projektai: "Consultant to Choice: Books for College Libraries" ir "Abstractor for Historical Abstracts".

Prof. dr. B.V. Mačiūka ir lietuviškoje veikloje yra gražiai užsirekomendavęs. Tad ir bus įdomu šiam simpoziume išgirsti jo žodį apie mokslą bendrai okupuotoje Lietuvoje.

Prof. dr. Benediktas V. Mačiūka

Kalbininkas L. Dambriūnas

Mūsų žymus kalbininkas Leonardas Dambriūnas Mokslo ir kūrybos simpoziume, nagrinėdamas temą "Mokslo išsivystymas Lietuvoje sovietiniame periode" kalbės kalbotyros klausimais.

Šis vyras yra vyresniosios mokslo žmonių kartos atstovas, gimęs 1906 m. Pagiriuose, Ukmergės apskr. Gimnaziją baigė 1927 m. Ukmergėje. Vyt. Didžiojo universitete Kaune studijavo lietuvių kalbą ir lingvistiką ir 1932 metais gavo šio universiteto diplomą.

Nepriklausomoje Lietuvoje L. Dambriūnas nuo 1935-1941 metų mokytojavo gimnazijoje, Kaune, o po to iki 1944 met. buvo vyr. asistentu Kauno universiteto Filosofijos fakultete.

Nelemta tremtis šiam mokslui vyrui neleido dirbti savoje profesijoje ir dabar jam tenka vertėję pareigos.

Kalbininkas L. Dambriūnas visą savo gyvenimą sielosi lietuvių kalbos grynumui ir taisykloms plačiai rašė "Gimtoje Kalboje". Be to, visą eilę straipsnių yra parašęs Lietuvių Enciklopedijoje, Laikais Lietuviams, Aiduose, Akiračiuose, Tėviškės Žiburiuose, Lingua Posnaniensis, Acta Baltica — Slavica, General Linguistics. Yra parašęs knygas "Lietuvių kalbos veiksmažodžių aspektai", "Lietuvių kalbos sintaksė", "Introduction to Modern Lithuanian" (drauge su A. Klimu ir W. Schmalstiegū). Dalyvavo Baltų kalbotyros konferencijoje University Park, Pa., 1968 m.

Istorikas Vincas Trumpa

Mokslo ir kūrybos simpoziume nagrinėjant "Mokslo išsivystimą Lietuvoje sovietiniame periode" temą, diplomuotas istorikas Vincas Trumpa aptars istorijos klausimą okupuotoje Lietuvoje.

Istorikas Vincas Trumpa yra gimęs 1913 metais, gruodžio mėn. 2 d. Paliepių kaime, Ariogalos vals. Kėdainių apskr. Gimnaziją baigė 1933 metais Kėdainiuose ir 1937 metais Kaune, Vyt. Didž.

Kompozitorius Darius Lapinskas ir solistė Aldona Stempužienė Stuttgarto (Vokietijoje) simfoninio orkestro studijoje praėjusią vasarą, ten įgrojant dabar išleistas tris plokšteles.

Šauksmas
Aidų dvidešimtmečio
proga

(Atkelta iš 1 psl.)

nime žinomų asmenų tarpo. Ka jau bekalbėti apie studentiją arba baigusius mokslą jaunosios kartos inteligentus, kurių žymi dalis vis dėlto yra lankiusi šeštadienines lietuvių mokyklas ir net aukštuosius liuanistikos kursus. Čia negalima pasiteisinti nei laiko trūkumu, nei prenumeratos kaina, nei žurnalo turiniu. Paskatinių leidėjams iš tikrųjų nedaug. Paskutinio kultūros kongreso metu Chicagoje gautos tik 3 naujos "Aidų" prenumeratos, nors visiems kongreso dalyviams buvo įteikti raštiški kvietimai užsiprenumeruoti kultūros žurnalą. Kultūros kongresas gi atrodė patogiausia proga kvietimo žygiui.

Atsibus, šviesuomene

Leidėjai, rūpindamiesi išsaugoti "Aidus" ir dvidešimtmečio progą užkelti juos ant patvaresnio finansinio pagrindo, prenumeratos metinį mokesį nustatė 10 dolerių. Kitos išeities mums nebėla. Dabar paskiras žurnalo numeris kainuos 1 dol. Tai nedaug, palyginus su pakilusioms spausdinimo kainoms bei atlyginimui už darbą. Prenumeratos pakėlimas sustiprins "Aidų" ateitį. Pagaliau tikimės, kad šio jubiliejaus proga gal atsibus ir ta mūsų šviesuomenės dalis, kuri iki šiol stovėjo atokiai nuo žurnalo. Po dvidešimt metų mes dar sykį kviečiame juos į "Aidų" prenumeratą.

universitete, Humanitarinių mokslų fakultete baigia visuotinės istorijos mokslus. Studijas giliną Paryžiaus, Californijos ir Katalikų universitete Washingtone. Ar chivinė medžiaga Lietuvos istorijai rinko Paryžiaus, Chantilly, Krokuvos, Vienos, Poznanės ir kituose archyvuose. 1939 m. buvo Lituanistikos instituto istorijos skyriaus sekretorius, 1940 m. "Lietuvos Aido" korespondentas Belgijoje. Vincas Trumpa spaudoje reikštis pradėjo dar būdamas gimnazistu ir vėliau išaugo į stiprią spaudos žmonių pajėgą. Nepriklausomoje Lietuvoje bendradarbiau mūsų periodinėje spaudoje ir žurnaluose ir eilę mokslinių straipsnių yra paskelbęs Lietuvos Praeityje, Židinyje, Eranus ir kit. spaudoje. Lietuvoje yra mokytojavęs gimnazijose ir tremtyje buvo vienas iš Muencheno gimnazijos organizatorių ir vicedirektorių. V. Trumpa uoliai reikšėsi ir visuomeninėje veikloje ir PLB Kultūros Taryboje. Išeivijoje jį matome bendradarbiaujantį "Mintyje", redaguojantį

torių šeimą. Kviečiame tuojau, kol dar nevēlu.

Lietuvių šviesuoli — kunige, rašto bei meno puoselėtojų, profesorius, mokytojų, gydytojų, inžinierių, advokatų, jaunimo vade ir pats jaunime, kuris čia baigė mokslus — atsimink, jog esi atsakingas už kultūros žurnalą "Aidų" gyvastį. Nenumarink jo savo šaltumu ir gal net šykštumu. Šis kultūros žurnalas per dvidešimt metų Amerikoje ėjo be jokių sutrikimų ir pašalinės pagalbos. "Aidai" gali eiti ir toliau, jei tu norėsi. Jei nenorėsi, kultūros žurnalas turės mirti, kaip jau mirė Šv. Antano gimnazija, palydėta tik apgailestavimais.

Bet "Aidai" turi gyventi ir po dvidešimt metų odisejos tremty. Nėra jokios priežasties juos nužudyti. Pagaliau neieškime iš savęs juoktis komunistams Lietuvoje. Lietuvi, vardan tautinės savivarbos, mes maldaujame tave šiandien pat ateiti mums talkon bent prenumerata. Aidų adresas: 680 Bushwick Ave., Brooklyn, N. Y. 11221. Metinė prenumerata — 10 dol.

"Aidų" leidėjų vardu Tėv. Leonardas Andriekus, OFM

Kultūrinė kronika

• Lietuvių kalba senajame Freiburgo universitete. Gražiajame Vokietijos Schwarzwalde jau daugiau kaip 500 metų gyvuoja garsus Freiburgo universitetas, įsteigtas 1454 metais. Nuo praėjusio semestro pradžios šiame Vokietijos mokslo centre jau dėstoma lietuvių kalba. Dėsto jaunas indoeuropeistas, prof. dr. Alfred Bammesberger, kuris dar neseniai lituanistiką pats studijavo Miuncheno universitete pas dr. Liuciją Baldauf-Jurgutytę. Praėjusį semestrą kurse buvo 5 studentai. Vartoja JAV išleistą Introduction to Modern Lithuanian. Universitetas taip pat įsigijo šiam vadovėliui pagamintas juosteles ir raktus.

Kiek mums žinoma, ligi šiol lietuvių kalba yra dėstoma šiuose V. Vokietijos universitetuose: Bonn, Miuncheno, Heidelberg, Regensburg, Ruhro (naujas universitetas, įkurtas Bochumo mieste), Freiburgo ir Saarlundo (Saarbrukeno mieste). Rytų Vokietijoje lietuvių kalba yra dėstoma Leipzigo ir Rytų Berlyno (Humboldtų) universitete.

• Dvi lietuviškas pasakas, paimtas iš Manyland Books išleistos "Lithuanian Folk Tales" knygos, išidėjo leidinyje "The Man in the Moon", Sky Tales from Many Lands, by Alta Jablow and Carl Withers, Published by Holt, Rinehart and Winston. Leidinio kaina 4,50 dol.

DR. ANNA BALIUNAS
AKIU, AUSU, NOSIES IR GERKLES LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
2858 West 63rd Street
Val: kasdien nuo 10-12 val. ir 4-7 val. p. p. Trečiadienį, penktadienį ir šeštadienį priimami susitarimai.
Ofiso telefonas: PR 8-2229
Rez. telef. Walbrook 5-5076

Rezid. Telef. 239-4683
DR. K. G. BALUKAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIA
6449 So. Pulaski Road (Crawford Medical Building) Tel. LU 5-6446
Pirma ligitis pagal susitarimą, jei neatliepia, skambinti 374-8012

DR. C. K. BOBELIS
Inkstų ir šlapimo Takų Chirurgija
Tel. 695-0533 — Elgin
425 No. Liberty Street
Route 25, Elgin, Illinois

DR. VL. BLAŽYS
PLAUCIŲ IR VIDAUS LIGOS
2501 West 63rd Street
Kampas 63-060 ir California
Val: kasdien nuo 6-8 val. vak. Šeštadienį 2-4 val. Trečiadienį ir kitu laiku pagal sutartį
Ofiso telef. 476-4042
Rezid. tel. Walbrook 5-3048

Tel. ofiso HE 4-5840, rez. 388-2233
DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val: pirm., ketv. 1-4, vakare 7-9, antr., penkt. 1-5, treč. ir šešt. tik susitarus.

Istorikas Vincas Trumpa

Lapinskas — Stempužienė — Barauskas

(Atkelta iš 1 psl.)

1.000 egzempliorių. Įrašymas buvo atliktas su labai dideliu dėmesiu, taissant ir kartojant iki tobulo. Lapinskas su teatro ir muziko talentingumu griežtai prižiūrėjo, kad pvz. pasakotojo žodis preciziškai derintųsi su garsiniu efektu.

Kiekvienos plokštelės kaina — 6,00 dol.

Visų šių trijų plokštelių sukūrimui stipriai dirbo D. Lapinsko ranka. Jei pirmoji plokštelė ryški

savo kūrybos avangardiškumo egzotika, tai antroji daug nuosakėsnė, bet intriguojanti savo liaudišku humoru ir kitais elementais, gi trečioji žavės klausytoją savo klasiškumu. Visos jos parodys plačią Lapinsko, o taip pat ir Stempužienės bei Barausko talentų skalę.

Gi lapkr. 17 d. vakaronė, demonstruojant plokšteles muzikams ir laikraštininkams, atskleidė ir patrauklų p. D. Bylaitienės vaishingumo talentą.

Ofiso tel. HE 4-5758
DR. M. BUDRYS
ALERGIJA
2751 West 51st Street
Valandos: antradienį, penktadienį 2-9 v., šeštadienį 10-1 p. p. Ligoniai priimami pagal susitarimą.

Dr. Ant. Rudoko kabineta perėmė
DR. EDMUND E. CIARA
OPTOMETRISTAS
2709 West 51st Street
Val. pagal susitarimą: Pirmad., ir ketv. 1-4 ir 7-9; antradienį ir penktadienį 10-4; šeštadienį 10-2 val.

Ots. 735-1477. Rez. PR 8-6960
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
SPECIALIŠTĖ — NERVŲ IR EMOCIJŲ LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

Rez. Tel. GI 8-0873
DR. W. M. EISIN-EISINAS
Akusierija ir moterų ligos
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIA
6132 S. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatliepia, skambinti: MI 3-0001.

Ofiso tel. PR 8-2220
Namu rezid. — PROSPECT 8-9081
DR. JANINA JAKSEVICIUS
JOKSA
VAIKŲ LIGOS
2656 West 63rd Street
Pirmad., antradienį, ketvirtadienį ir penktadienį 12 iki 3 val. ir nuo 5 iki 8 val. vak. Šeštadienį nuo 1 iki 4 val.

Ots. PR 6-6022 Rez. PR 8-6960
DR. E. JATULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika
2815 West 71st Street
Ofiso val. kasdien nuo 7 iki 9 v. v., šešt. nuo 9 iki 12 val. arba susitarus.

Ots. PO 7-6000 Rez. GA 3-7278
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Val: kasdien nuo 1-4 p. p. ir 6 iki 8 val. Trečiadienį ir šeštadienį uždaryta.

Ots. ir buto tel. Olympic 2-1381
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Val. kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiadienį ir šeštadienį tik susitarus.

Tel. — RELIANCE 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
(Cietusis gydytojas)
Val: pirmad., antradienį, ketvirtadienį ir penktadienį 12-4 val. p. p. 6-8 val. vak., šeštadienį 12-3 val. p. p. Trečiadienį uždaryta.

Tel. ofiso ir buto Olympic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th Street, Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak. Išskyrus trečiadienį ir šeštadienį 12 iki 4 popiet.

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
KODIKU IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Pirmad., antradienį, ketvirtadienį ir penktadienį 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 6-8 val. vakare. Trečiadienį, nuo 11 val. ryto iki 1 val. p. p. Šeštadienį 11 val. ryto iki 3 val. p. p.

Ofiso telef. RE 7-1168
Rez. tel. 239-2919
DR. MARIJA LINAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
2817 West 71st Street
Telef. HE 6-3545
(Ofiso ir rezidenčijos)
Valandos pagal susitarimą

Ofiso tel. PR 8-7773. Rez. PR 8-4732
DR. A. MACIUNAS
CHIRURGAS
2858 West 63rd Street
Valandos: pirmad., ketv. 5-8 val., antradienį, ketv. 1-4 val. Valandos pagal susitarimą

Platinkite "Draugą".
DR. PETRAS ZLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6449 South Pulaski Road
Val: pirmad., antradienį, penktadienį 1-4 ir 6-8 v. v., ketvirtadienį 6-8 v. vakaro. Šeštadienį 11-1 val. popiet.

Ofiso HE 4-1818. Rez. PR 8-9801
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė vidaus ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val. kasdien 9-11 ryto ir 4-8 v. v. Šeštadienį 9 v. r. — 2 v. popiet.

DR. FRANK PLECKAS
OPTOMETRISTAS
Kalba lietuviškai
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir "contact lenses".
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPEC. VIDAUS LIGOS
Tel. Ofiso PR 6-7800; Namų 925-7697
5159 South Damen Avenue
Valandos tik pagal susitarimą
Trečiadienį uždaryta

Telef. — 423-2660
DR. E. RINGUS
RENTGENOLOGAS
9760 South Kedzie Avenue
Val. pirmad., antradienį, ketvirtadienį ir penktadienį 8 v. r. iki 9 v. v. Treč. ir šeštadienį 8 v. r. iki 3 v. popiet.

DR. ZIGMAS RUDAITIS
SPEC. ORTHOPEDIJOS LIGOS
2745 West 69th Street
Tel. 737-2290: ofiso ir rezidenčijos
Pirma ligitis tiksliai susitarus — (By appointment)

DR. LEONAS SEIBUTIS
Inkstų, Pūslės ir Prostato Chirurgija
Ofisas 2454 W. 71st Street
Val: antradienį, nuo 2-5 popiet, ketvirtadienį, nuo 6-8 vakaro.
Ofiso tel. 776-2880; Rezid. 448-5545

DR. ALDONA ŠIMKUS
AKIŲ LIGOS IR CHIRURGIA
PRITAIKO AKINIUS
15542 So. Cicero, Oak Forest, Ill.
Kabineto tel. 687-2020
Namų tel. 839-1071
Vizitai pagal susitarimą

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4255 W. 63rd Street
Ofiso tel. RELIANCE 5-4410
Rez. GROVELL 6-0817

Valandos: pirm., ir ketv. nuo 12 val. iki 2 val. p. p. ir nuo 7 iki 8 v. vak.; antr., ir penkt. nuo 12 iki 2 val. p. p. ir vakarais pagal susitarimą.

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Ofisas 2750 W. 71st Street
TELEFONAS 925-1071
Valandos: 2-3 v. v., penktadienį 10-12 v. r., 2-8 v. v. vak., šeštadienį 1-4 v. vakaro. Sekmad., ir trečiadienį uždaryta
Rezid. tel. WA 5-3099

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
BENDRA PRAKTIKA IR MOTERŲ LIGOS
Ofisas ir rez. 2652 W. 59th St.
Tel. PROSPECT 8-1233

Ofiso val: pirm., antr., treč. ir penkt. nuo 2 iki 4 val. ir nuo 6 iki 8 v. v. Šeštadienį 2-4 val. popiet ir kitu laiku pagal susitarimą.

Of. Tel. HE 4-2123. Namų GI 8-6195
DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Pirmąją ligitis tik susitarus
Val. 2-4 p. p. ir 6-8 val. vak. Trečiadienį ir šeštadienį uždaryta

Tel. PROSPECT 6-9400
DR. ONA VAŠKEVIČIUS
(VAŠKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGE
6648 South Albany Avenue
Val: pirm., antradienį, ketv. 6-8 val. vak., penkt. ir šeštadienį 2-4 popiet ir kitu laiku pagal susitarimą

Tel. ofiso PR 6-6436, rez. HE 4-3150
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Val: 2 iki 4 v. p. ir 7 iki 8 v. v. Treč. ir šeštadienį pagal susitarimą

Ofiso tel. 767-2141 Namų 638-4850
DR. PETRAS ZLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6449 South Pulaski Road
Val: pirmad., antradienį, penktadienį 1-4 ir 6-8 v. v., ketvirtadienį 6-8 v. vakaro. Šeštadienį 11-1 val. popiet.

BERMONTIADA LIETUVOJE

Istorinė apžvalga 50 metų laimėjimo sukaččiai paminėti

KAZYS ALISAUSKAS

Atsikūrusios laisvosios Lietuvos kariuomenei nuo 1919 m. pradžios iki rugsėjo mėn. pabaigos įtemptai kariaujant su rusais bolševikais, šiaurės Lietuvoje ir Latvijos Kuršės puselėje kitas Lietuvos ir aplamai Baltijos valstybių priešas — bermontininkai. Tai buvo rusų monarchistai — caristinės Rusijos šalininkai ir vokiečių kariai savanoriai. Jie visi veikė bendrai, nepripažino Baltijos valstybių, jų teritorijas laikė neatskiriama Rusijos dalimi.

Rusų armijos vadu buvo caristinės rusų kariuomenės pulkininkas P. Bermondas-Avalov, kurį rėmė vokiečiai. Lietuviai juos praminė „bermontininkais“. Tasai vardas pasiliko ir prigijo.

Tuo pat laiku Estijoje veikė rusų „Šiaurės Vakarų“ generolo N. Judeničio armija, remiama santarvininkų. Gen. N. Judeničius karia-

40,000 vokiečių ir apie 12,000 rusų, bendrai — apie 52,000 karių. Rusų buvo mažuma, tačiau politiniais sumetimais armijos vadu 1919 m. rudenį oficialiai tapo P. Bermondas. Armija sudarė rimtą jėgą, techniškai buvo gerai aprūpinta.

Pulkininkas Povilas Bermondas-Avalovas buvo tipingas caristinės Rusijos kavalерijos karininkas, aristokratas, išdidus garbetroška, surusėjęs vokiečių, Avalov buvo jo motinos pavardė, o iki šios avantūros Baltijos kraštuose buvo apamai mažai žinomas. 1918 m. vokiečių paskirtas, trumpą laiką buvo Rovno miesto komendantu Ukrainoje. Pasireiškė neapykanta ten anuo laiku buvusiam lietuvių batalionui. Iš Ukrainos išvyko į Vokietiją, iš kur atvyko į Mintaują. Nepasireiškė nei kariniais, nei politi-

Bermontininkų atsiradimas gi Pabaltijėje, skaudžiausiai palietė Lietuvą ir Latviją, mažiau Estiją. Bermondto susirišimas su vokiečių VI korpo vadu gen. R. Goltzu, nepatiko santarvininkams (Anglijai, Prancūzijai ir kitiems). Apie Bermondto veiklą santarvininkai buvo informuojami Lietuvos ir Latvijos vyriausybių, bet ir patys surinkdavo patikimų žinių per savo karines misijas.

1919 m. liepos mėn. santarvininkai pareikalavo, kad vokiečių VI-tas rezervų korpus išsikraustytų į Vokietiją, o P. Bermondto ir Virgoličio daliniais įsakė vykti į Narvos frontą Estijoje ir ten prisijungti prie gen. Judeničio armijos. Vokiečių pasitraukimui gi buvo nustatytas terminas iki rugpiučio 20 d., bet vėliau pratęstas iki rugpiučio 31 dienos.

gen. R. Goltzas su P. Bermondto pasirašė sutartį, pagal kurią vokiečių kariuomenės dalys, atsakiusios išvykti į Vokietiją, perduodamos P. Bermondto valdžion. Šia sutartimi gen. R. Goltzas tikėjosi apsisaugoti nuo tolimesnių represijų iš santarvininkų pusės. Pabaltijo valstybių pasipriešinimą jis tikėjosi jėga palaikyti ir priversti paklusti savo valiai. Savo štabą Goltzas perkėlė iš Mintaujos į Lietuvą — Satkūnų dvarą (5 kilometrų į šiaurę nuo Joniškio link Mintaujos). P. Bermondas liko Mintaujoje. Vokiečiai — kariai apie daromus pakeitimus buvo painformuoti, nesutinkantieji, galėjo išvykti, tačiau tokių atsirado nedaug.

Spalio mėn. 3 d. gen. R. Goltzas iš Vokietijos vyriausybės gavo griežtą įsakymą paskubinti korpo evakuaciją. Vietoje gen. R. Goltzo paskirtas generolas Walter Eberhardt, kuris 1919 m. pavasarį Kaune buvo vokiečių savanorių brigados vadu, taigi lietuviams gerai žinomas. Tačiau ir vėl vokiečiai ir rusai niekur nejudėjo, liko stovėti vietoje.

P. Bermondas, negavęs paskolos, išleido nuosavus pinigus, kurie buvo spausdinami Berlyne. Pinigai buvo beverčiai. Jais buvo atlyginama už paimitas gėrybes ir vietos gyventojams jie buvo brukami prievarta. Bermontininkai vykdė visur rekvizicijas — plėšikavo. Plėšikavimui talkino ir vietos gyventojai — rusai kolonistai — arkliavagiai. Gyventojai eidavo skustis į vietos lietuvių komendantūras, bei savivaldybių įstaigas. Komendantūros ir vietinės savivaldybės teikdavo gyventojams pagalbą. Nėko kova, dažnai naudojant net ginklus. Tuomet bermontininkai pasiten gė likviduoti lietuvių karo komendantūras. Spalio mėn. buvo

(Nukelta į 4 pusl.)

Latvijos sostinės Rygos bendrasis vaizdas

IŠ LATVIŲ POEZIJOS

Latvijos nepriklausomybės penkiasdešimt pirmąsias metines lapkričio mėn. 18 dieną minint

ASPAZIJA

TAS ŽODIS

Tas žodis, jis pats iš savęs skamba!
Nei kanklių žvintis skambėjimas,
Nei lakštingalų nuostabus čiulbėjimas,
Nei vienas garas neskamba taip —
Kaip tautos laisvė!

Tas žodis pats iš savęs dainuoja!
Tebūna sodas, tebūna pieva,
Nė vienos tokios gėlės nėra,
Kuri žydėtų šitaip nuostabiai,
Kaip tautinė gyvybė!

Tas žodis pats savy degal!
Nei anglis pelenuose taip nežėri,
Nei liepsnos savo liežuviu taip nespindi,
Kaip tautos praeitis.

Tas žodis, jis pats iš savęs spindi,
Pralenkdamas saulės žėrėjimą
Ir mėnulio mėlyną paslaptį —
Kaip visų žvaigždžių varžovas,
Spindi tautos ateitis!

TONIJA KRUKA

DIDVYRIAMS

Mes mirsime, ir mus pamirš,
Nors bus vardai įkalti į marmurą ir plieną.
Mūsų neprisimins daugiau,
Nei saulei leidžiantis, nei tekant, naują dieną.

Bet didvyriai, gyvybę paaukoję
Už savo žemę, savo tautą,
Nemiršta mirtingųjų mirtimi,
Palieka vėlavoj gyventi.

Ten broliai toluoj,
Vergijos pančiai surakinti,
Maldauja Dievo, laukdami aušros.
Brolių kapų žvakelėse
Viltis žiburiuoja tyliai,
O skausmingoji Motina byloja:
„Išėjis! Lūk! Diena ateis,
Kai mirusieji ir gyvieji,
Grandinėlės surakintieji,
Ir Latvijos laisvieji sūnūs
Su viena širdimi, viena mintimi ir siela
Kils į galingą kovą
Už laisvąją Latviją“.

ARNOLDS APSE

SIANDIE

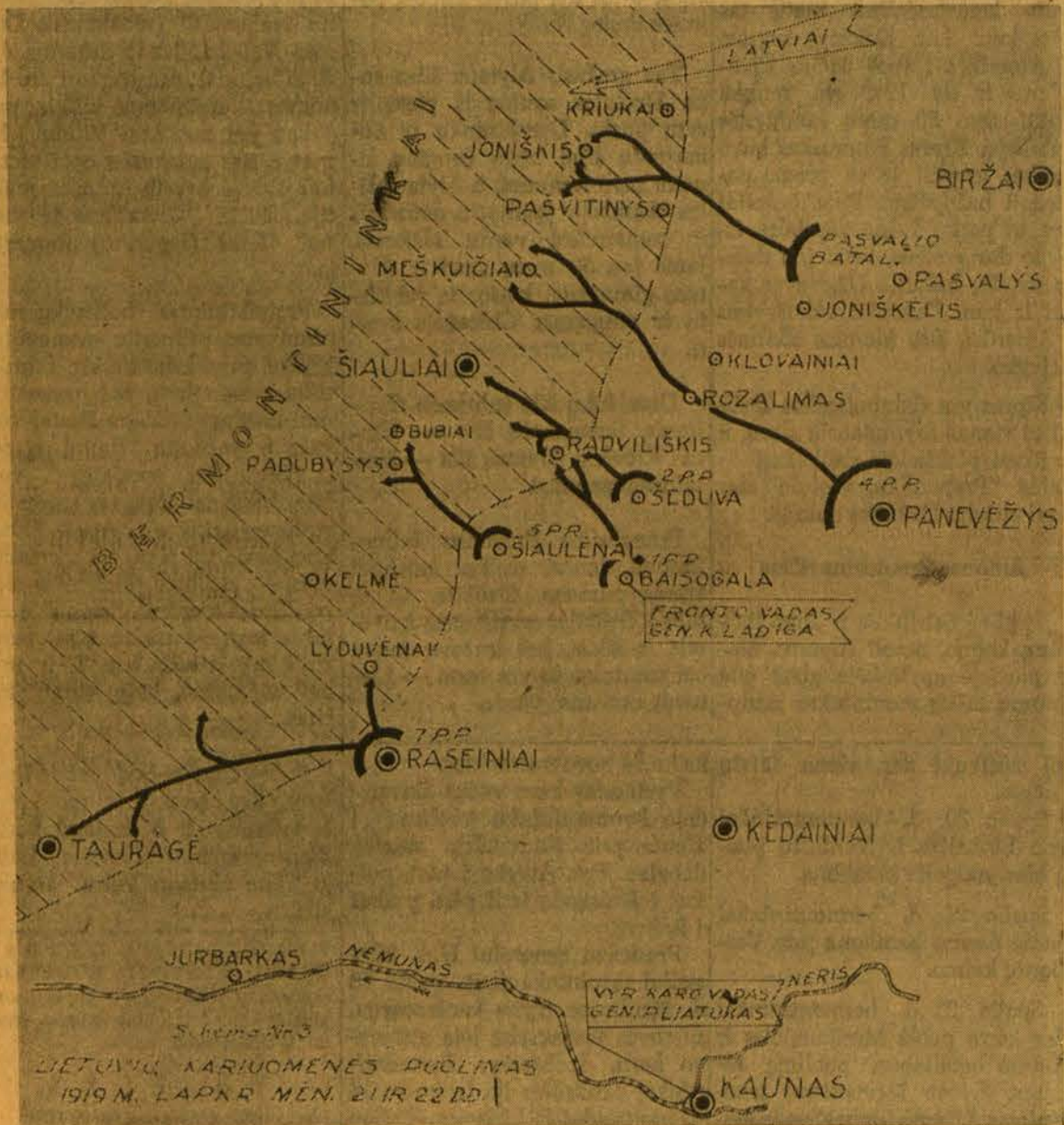
Nėr šiandien vėlavų, nėra giesmių
Brolių kapuose.
Bet yr gėlė žiemkentė, slapta čia pasodinta,
Yra ir beržas, kursai pavasarėjant sulapos,
Yr slapta ašara, kuri į šaltą smėlį krinta.

Su žaidžiom kalbas svetimojoj, guldams į kapus,
Ar žarija širdy dar žėri, ar jau temsta? —
Šviesia viltimi į Latviją ją neškim,
Teišgirsta Rytai, kad jų garbė nuvy.

Šiandien paklauskim, kurie gyvi dar esame;
Ar žarija širdy dar žėri, ar jau temsta? —
Šviesia viltimi į Latviją ją neškim,
Tegu ilgoj naktį trys žvaigždės naktį žemsta!

Nėr šiandien vėlavų, nėra giesmių
Brolių kapuose.
Bet yra ryžtas. Yra siaubas. Yra slaptoji ašara.
Yra gėlė žiemkentė, kuri išlaikys ir sulapos —
Ir dar bus vasara!

Iš latvių kalbos vertė A. Baltinis

Mūsų kariuomenės fronto ir žygio prieš bermontininkus schema.

vo su bolševikais ir kėsinosi net užimti Petrapilį. Jam tai nepasisekė, nes P. Bermondas nėjo pagelbėti, bet dar kludė.

Rimčiausią jėgą P. Bermondto armijoje sudarė vokiečių kariuomenės dalys, suorganizuotos gen. R. Goltz 1919 m. pradžioje, siekiant sulaukyti bolševikų veržimasi į Baltijos kraštus. 1919 m. gegužės mėn. gen. R. Goltz savo štabą iš Liepojos perkėlė į Mintaują. Jo korpuse 1919 m. rudenį buvo apie 40,000 karių.

Į Mintaują birželio 12 d. iš Vokietijos atvyko P. Bermondas — Avalovas ir susitiko su gen. R. Goltz. Ryšiai jau buvo užmegzti daug anksčiau. Rusų savanorių P. Bermondas atsivežė nedaug, bet jo užsimojimais buvo dideli; tuoj paskelbė kad organizuojas 1-mą rusų korpus kovai su bolševikais. Karių savanorių dauguma buvo rusai, atvežti iš belaisvių stovyklų Vokietijoje. Rudeniop buvo sutelkta apie 8-9000 vyrų. Juos aprenė ir apginklavo vokiečiai.

Liepos 26 d. į Kuršėnus atvyko pulkininkas Virgolič, kuris pasiskelbė, kad organizuojas 2-ą rusų savanorių korpus. Vėliau, spalio 5 d. jis persikėlė į Šiaulius. Virgoličius nenoriai pakluso P. Bermondtui, tikiai vokiečių gen. R. Goltzo verčiamas. Virgoličius surinko apie 2-3000 karių. Tad viso buvo sutelkta apie

niais gabumais, pakliuvo visiškon gen. R. Goltzo įtakon, kuris Bermondta laikė dideliu vokiečių draugu.

Pulkininkas Virgoličius — caristinės Rusijos žandarmerijos (policijos rūšis) karininkas. Visai nežinoma asmenybė. Abejojama, kad tai būtų tikroji jo pavardė.

P. Bermondas ir Virgoličius viešai skelbė, kad jie turi admirolo Kolčako paskyrimą vadovauti rusų jėgoms Baltijos kraštuose. Planavo su vokiečių karių pagalba atstatyti senąją Rusiją ir ją valdyti.

Grafas generolas Ruediger von der Goltz — buvo stipri, veržli ir žinoma asmenybė. 1918 m. balandžio mėn. su viena divizija (vėliau sustiprinta) jis išsikėlė Suomijoje ir pagelbėjo suomių generolui C. Mannerheimui iš Suomijos išvyti rusus bolševikus. Vokietijai kapituljavus, Goltz sugrįžo į Vokietiją. Jis Baltijos kraštus trumpu laiku sutelkė iš savanorių VI-tą rezervų korpus, kariavo su bolševikais, vėliau apsisitojo Mintaujoje. Drauge su P. Bermondto-Avalovu planavo sudaryti kelių korpusų armiją iš vokiečių ir rusų kariauti su bolševikais. Nemėgo teisėtos latvių K. Ulmanio vyriausybės, palaikė latvių provokišką politiką A. Nieldra, kuris stengėsi pašalinti K. Ulmanio vyriausybę.

Gen. R. Goltzas savo korpo evakuaciją delsė — atidėliojo, susirišo su vokiečių vyriausybe Berlyne, kurią įtikino, kad korpus turi pasilikti Baltijos kraštuose. Vokiečių vyriausybė sutiko, bet viešai apie tai neskelbė, bijojo santarvės valstybių represijų.

Bermondas ir Virgoličius atsakė vykti į Narvos frontą, aiškindamies, kad jų kariuomenės dalys dar nėra galutinai suformuotos, turi dar gauti karo reikmenų iš Vokietijos. Anglai pasiūlė viskuo juos aprūpinti, bet Bermondas vis tiek nesutiko vykti į Narvos frontą. P. Bermondas nenorėjo paklusti generolui N. Judeniui, o norėjo, kad pastarasis jam paklustų. Tad viskas pasiliko vietoje. Ginčytasi savo tarpe, vienas kitą vadinant išdaviku — pardsavėliu. Kur du pešasi, trečias pasinaudoja. Bolševikams tai išėjo į naudą.

Santarvininkams pagrasinus Vokietijos vyriausybei Berlyne sankcijomis ir pareikalavus atsaukti gen. R. Goltzą iš Pabaltijo, Vokietijos vyriausybė buvo priversta susirūpinti VI korpo evakuaciją ir davė atitinkamus įsakymus. Gen. R. Goltzas spaudimą tuoj pajuto, bet atsakyti savo senųjų planų vis dar nenorėjo. Gerai suprasdamas, kad kova su rusų bolševikais yra visų pripažintas ir santarvininkų reikalaujamas, rugsėjo 21 d.

IR MOKSLININKAMS REIKIA LINKSMUMO

Clevelando Grandinėlės Chicagoje belaukiant

Jau keliolika metų Clevelande šoka mūsų jaunimėlis, susibūręs Grandinėle pavadintoje grupėje. Grandinėle šoka... Šoka Clevelande, šoka ir kitose JAV ir Kanados vietose. Šoka saviems, šoka svetimiems. Praėjusiais 1967—68 veiklos metais turėjo 73 repeticijas ir 19 pasirodymų. Atliktos 6 išvykos į tolimesnes vietas. Nukeliauta 3532 mylios ir su gaisa 8700 darbo valandų.

Šiais veiklos metais dar dau-

giau paaugo repeticijų ir pasirodymų skaičius. Gi išvykų apskaičiavimui vargu ar beužteks 6000 mylių.

Metams bėgant, keičiasi grupės narių vardai. Vieni ateina, kiti išeina. Dabartinė grupė yra bene trečioji iš eilės. Tačiau tiek anksčiau, tiek ir dabar laikomasi to paties dėsno. Ir būtent: ką darai, daryk gerai. Grupės vadovas Liudas Sagys štai kaip nusako grupėje vyraujančią nuotaiką ir

grupės siekiamus tikslus: „Ar tai būtų vienas šokis, ar ištisas spektaklis, tačiau paskiri nariai ir visai kolektyvas galimybės ribose atiduoda visą savo sugebėjimą, tikėdami, kad tik pilnai atliktas šokis sukelia didesnį pasitenkinimą, gilesnį išgyvenimą ne tik tai žiūrovui, bet ir pačiam atlikėjui. Visi Grandinėlės nariai pasisako už mintį — ką darai, daryk gerai“. Ir toliau: „Kitos išeities nėra, o tik savo įdedamą darbą grįs-

Grakšti ir dinamiška Grandinėlės šokėjų trijulė...

-Nuotr.-V. Plidžinsko

ti punktualumu, drausmingumu, sąžiningumu, sąmoningumu, atsakingumu. Pagaliau kiekvieno grupės nario savo laiku duotas laisvas pažadas ji nemažiau įpareigoja, kaip kitur mokamas pinigas“.

Nenuostabu, jog, tokias mintis puoselėdami, Grandinėlės vadovai, šokėjai ir muzikantai pasiekė nuostabių rezultatų ir išskirtiną žiūrovų įvertinimą.

Grandinėle, kaip jau ne kartą buvo spaudos puslapiuose išsireikšta, yra pasiekusi profesionalinių aukštumų. Grandinėle seniai atsiribojo nuo trafaretinio šokio atlikimo. Grandinėlės pasirodymai scenoje prilygsta teatriniam spektakliams.

Šiais metais Grandinėle jau spėjo porą kartų paviešėti Kanadoje ir pasirodyti Baltimorėje, Philadelphijoje, Hartforde, Bostone ir kitur. Stačiai nuostabu, tokiam Bostone Grandinėlės šokis stebėjo netoli 1200 žmonių.

Padėkos dienos savaitgalis Chicagoje bus paženklinamas mokslu ir kūryba. Čia susirinks lietuvių mokslininkai. Čia Liet. B-nės pastangomis įvyks mokslo ir kūrybos simpoziumas. Simpoziumo pabaigai, tarytum atskėvimui po darbo, rengiamas Grandinėlės spektaklis. Grandinėlės pakvietimu pasirūpino Margutis. Šio spektaklio programoje 18 šokių. Jų tarpe eilė daugumai nematytų, negirdėtų šokių. Kaip antai: rezginėlė, ležginėlė, šakalinis ir kiti. Šokius palydės 10 asmenų kapela.

Kaip sakyta, Grandinėlės pasirodymu Chicagoje rūpinasi Margutis. Grandinėle atvyksta gi lapkričio 30 d. ir šoks Marijos aukštesniosios mokyklos auditorijoje. Ne per seniai, išgirdę apie Grandinėlės atvykimą, užkalbi-

(Nukelta į 7 pusl.)

Dzūkija – Lietuvos Provansas

IGN. URBONAS

Alytaus gimnazijos 50 metų sukakties proga, norime atkreipti dėmesį į pietinę Lietuvos dalį, kurią vadiname — Dzūkija. Tai darome ne iš "parapinio patriotizmo", bet tik šio jubiliejaus proga. Manome, kad visos Lietuvos dalys yra lygiai svarbios, gražios ir mielos.

Dzūkija vis dėlto kiek skiriasi nuo kitų Lietuvos vietų gamta, tarme ir gal šiek tiek žmonių charakteriu. O šiam charakteriui gal tie Dzūkijos šilai, miškai, smėlynai ir ežerai, turėjo nemažos įtakos. Jie ugdo dzūkui romantizmo, meno, muzikos ir dainų pajautimą. Gal neatsitiktinai čia gimė ir mūsų didieji menininkai: Mikalojus Čiurlionis, Vincas Krėvė, Kipras Petrauskas, Antanas Žmuidzinavičius.

Sia proga nemanome rašyti apie šių menininkų kūrybą bei gyvenimą, o tik trumpai paminėti jų ryšį su Dzūkija.

Mikalojus Čiurlionis

Varėna, kurioje Čiurlionis gimė, yra Merkio upės apjuosta. O ta bažnytelė, kurioje jo tėvas vargonais grojo, stovi beveik ant Merkio kranto. Aplink Varėną smėlynai ir pušynai, pušynai!

Mikalojui esant trejų metų, jo tėvas su šeima persikėlė vargonininko pareigoms į dar gražesnius Druskininkus, šiek tiek į pietus nuo Merkinės.

Druskininkus supa Nemunas ir aukšti, tankūs šilai. Druskininkai — gražus ir labai ramus miestelis skėstas pušų, gelii ir miško uogienų kvepėjime. Ypatingai rytais tas mielas kvapas ir labai galingas paukščių žiulbesys daro šį Dzūkijos kampelį — pasaka. Čia užaugo ir subrendo mūsų genialusis Mikalojus Čiurlionis.

Jo simfoninė poema "Miške", kuri Varšuvoje laimėjo pirmąją premiją ir pagal kritikų — "būdinga lietuviškuoju gamtos pergyvenimu" — greičiausiai ir gimė šiam pasakui šile. Čia Čiurlionis baigė savo "Zodiako ženklus", ir čia gimė daugelis kitų jo kūrinių.

Čiurlionis mylėjo Druskininkus ir iki savo tragiškos mirties juos lankė, dažnai vienu vienu šiuose šilose vaikščiojo ir gal savo kūrybai jėgų sėmėsi.

Čiurlionis — genialusis Dzūkijos sūnus. Jis didžiavosi Dzūkija, o Dzūkija didžiavosi juo.

Vincas Krėvė

Maždaug 20 km. į šiaurę nuo Druskininkų už Merkinės yra kitas šilas — Subartonių šilas. Tai vienas gražiųjų šilų — aukštos, lieknos pušys, lyg palmės, su tankiom žaliomis viršūnėmis ir švartėle, be krūmų žeme. Viduryje šio šilo yra žemės lyguma,

lyg sala, kurioje driekiasi senas Subartonių kaimas. Jo gi viduje stovi su mėlynom "langinčiom" namas, kuriame gimė mūsų didis rašytojas Vincas Krėvė — Mickevičius. Kaimynai jo tėvą vadino ne Mickevičium, bet Mickečiu, o jo garsų sūnų — Mickelio sūnum Vincu.

Rašytojo tėvas, kiek aukštesnis ir lieknas už sūnų, buvo ilgametis to Subartonių šilo eigulys. Dažnai tekdavo keliauti pro Subartonių šilą ir kaimą, lankant Merkinės vidurinę mokyklą. Mes mokiniai mėgdavom pasikalbėti su tuo judriu senuku, žinoma, daugiausia apie jo garsų sūnų Vincą. Jis parodė mums ir didelį, labai plačią šakotą medį (gal liepą) už namo, sodo pradžioje kairėje pusėje ir pasakojo, kad sūnus, parvažiavęs namo, dažniausiai po tuo medžiu kažką rašydavęs. Tuo metu, atrodo, po tuo medžiu dar buvo ir mažas paprastų lentų stalielis. Už kaimo, einant į Merkinę, dešinėje pusėje yra nedidelis ežerėlis, o kairėje ant aukšto kranto, labai tankiai mišku apaugusio, buvo Subartonių kaimo kapinės. Mes pro jas, ypatinai vakarais, bijodavom eiti, tai senas mus visada drąsindavo, kad jo sūnus, girdi, čia kartais sėdėdavęs iki 12 val. nakties ir nebiodavęs...

Netoli nuo Subartonių šilo — Gilšės ežeras, o kiek toliau Merkinės pliaukšnis ir Liškiavos pilies griuvėsiai. Tai visa veikė "Dainavos šalies padavimų" autorių ir, anot Putino, "apvaisino jo kūrybinę vaizduotę". Krėvė Dainavą ir Dzūkiją išgarsino, todėl ir jo vardas liks garsus Dzūkijoje visada.

Vincas Krėvės gimtasis namas Subartonių sodžiuje.

Kipras Petrauskas

Kipras yra — dainuojančiosios Dzūkijos išraiška ir simbolis.

Sakoma, kad susitikę du suvalkiečiai pasakojai viens kitam savo darbus bei planus; susitikę du aukštiečiai kviečia viens kitą į svečius, o susitikę du dzūkai — abu verčia arba dainuoja. Kipras, kaip tikras dzūkas, atliko vienas net už du dzūkus — jis dainavo ir savo daina kitus virkde. O apie tas ašaras Dzūkijoje yra sekamos pasakos.

20 km. nuo Alytaus yra Dusemenų bažnytkaimis, kuriame apie 1904 metus dar jaunas 18-metis vargoninkavo Kipras Petrauskas. Gretimai yra Pivašiūnai, kur tuo metu klebonavo taip pat gražiabalsis buv. Vilniaus katedros solistas kun. Antanas Deksnys. Šis dažnai pasikviesdavo Kiprą į Pivašiūnus pagiedoti bažnyčioje. Senesnieji Pivašiūnų apy-

linkės žmonės netaip dar seniai pasakodavo apie tų dviejų gražiabalsių giedojimą. Girdi, kada jie abu giedodavo laidotuvių proga bažnyčioje ar ant kapų — tai žmonės verkdavo ne tiek mirusiojo, kiek dėl giedorių gražiųjų balsų... Mums nesunku ir dabar įsivaizduoti — kaip puikiai galėjo skambėti jaunojo Kipro balsas ant Pivašiūnų kalno (ant jo buvo bažnyčia ir kapai), kurio papėdėje tyvuliuoja ežeras ir už jo — dideli miškai...

Po keturiasdešimt metų tas pats kun. Ant. Deksnys sugrįžo iš Amerikos į tuos pačius Pivašiūnus ir čia 1940 m. rengėsi švęsti savo 50 metų kunigystės jubiliejų. Kipras Petrauskas buvo sutikęs atvykti ir ta proga pagiedoti bažnyčioje. Pivašiūniečiai ant to paties kalno vėl būtų išgirdę dar gražius, bet... jau dviejų senelių balsus... Užgriuvus karui ir kun. Deksnui vėl išvykus į Ameriką, šios įdomios iškilmės nevyko.

Kipras yra dainuojančios Dzūkijos vienas mylimiausių sūnų, o jo likusi plokštelė dzūkškoji daina "Prapuoliau, motule" dar ilgai virkdis Dzūkijos dukras.

Antanas Žmuidzinavičius

Jis gimė Seirijose ir augo Balakūnų kaime, netoli Alytaus. Šioje plačioje apylinkėje gimė eilė žinomų mūsų menininkų: skulp-

kol susilaukė dar vieno latvių keliu čia buvo nutrauktas.

Spalio 20 d. bermontininkai prie Linkaičių ir Verdulių puolė Marijampolės batalioną.

Spalio 21 d. bermontininkai puolė Kauno batalioną prie Varionių kaimo.

Spalio 22 d. bermontininkai dar kartą puolė Marijampolės ir Kauno batalionus, puolimą remiant dviejiems šarvuotiems traukiniams. Užėmė Linkaičius ir juose pasiliko. Susisiekimas geležin-

Antanas Žmuidzinavičius

Nemunas Dzūkijoje

torius Antanas Aleksandravičius, dailininkas Vytautas Jonynas ir kiti. Kitoje pusėje Nemuno, prie Daugu, gimė Rūtos Kilmonytės tėveliai, taip, kad mūsų garsioji Rūta gražiai kalba dzūkų tarmę. Minime čia daugiau Žmuidzinavičių — kaip seniausią amžiumi ir jau mirusį veteraną.

Dzūkija užima didelę dalį visos Žmuidzinavičiaus kūrybos. Jo tapybos kūrinių: Dzūkų kaime, Linų kūlimo talka Dzūkijoje ir dvi pušys — visa iš Dzūkijos, o tos dvi pušys, atrodo, paimtos tiesiog iš Alytaus šilo.

Tas gražusis Alytaus šilas supa Dzūkijos sostinę iš pietų ir rytų pusių. Druskininkų ir Subartonių šilai buvo daugiau žinomi savo ramumu, o Alytaus šilas skambėjo jaunystės dainomis ir romantiškų vardu alėjomis. Jame jau 50 metų stovi ir Alytaus gimnazija, kurios tą jubiliejų ir rengiamės Chicagoje švęsti.

Druskininkų šile subrendo Čiurlionis, Subartonių šile — Vincas Krėvė, o Alytaus šile — šimtai inteligentijos.

Prancūzijos Provanso žaliuojantieji slėniai, dzūkui keleviui visada primena Dzūkiją. O tų mūsų Dzūkiją, ne tik savo kalvomis ir šilais, bet ir savo metu bei menininkais yra verta — Lietuvos Provanso vardo.

Prancūzų generolui H.A. Niesellui tarpininkaujant, spalio 30 d. Šiauliuose įvyko konferencija. Lietuvos vyriausybė joje atstovavo kam. A. Merkys. Bermontininkai pasižadėjo iki lapkričio 14 d. pasitraukti iš Lietuvos. Tačiau pažado nevykdė. (Bus daugiau).

Gal ne veltui ir abiturientai, palikdami Alytaus gimnaziją, jos šile dažnai niūniudavo žinomos operos parafrazuotą refreną:

Alytaus šilas ošime
Sauktė šauks sugrįžt tave...

● Leidinys, pataikęs į opią vietą. Kaip jau praėjusi šeštadienį mūsų buvo rašyta, Algimanto Mackaus Knygų leidimo fondo ir Pedagoginio Lituanistikos instituto pastangomis praėjusiais metais išleista knyga "Socialistinis realizmas" (redaktorius Domas Velička, įvado autorius dr. R. Silbajoris), prisiveržusi pro žinomą ir nežinomą klišių, pagaliau yra pasiekusi Vilnių ir, matyt, net patekusi į opią vietą, kur sukėlė beveik isterišką reakciją, išlieta "Literatūros ir meno" 45-mė (lapkr. 6) numeryje.

Pasipiktinimas bolševikų menininkams primestos evangelijos kritika prasidėdavo tiesiog fantastišku pasakojimu, esą socrealizmui kritikuoti išleista šimtai vekalų ir paruošta "šimtai, o gal ir tūkstančiai 'specialistų', valkite, kokia tai jėga, tas socrealizmo kritikos"... Atseit, žiūrėkite, kokia tai jėga, tos socrealizmas, — atsilauko prieš tokią ataką. Tad Chicagoje lietuviškai išleista knygelė turėtų būti, palyginti, menkinė, bet "L. ir meną" sujudino, kaip vargu kas kitas... (E)

● Danguolės Sadūnaitės-Seivytės eilė, paimta iš anglų kalbos išversto ir Manyland Books išleisto rinkinio "Flowers" išleista knygelė turėtų būti, palyginti, menkinė, bet "L. ir meną" sujudino, kaip vargu kas kitas... (E)

JEIGU JUMS REIKIA GRAŽIŲ VIZITINIŲ KORTELIŲ, kreipkitės į "Draugą", kuris spausdina tokius dalykėlius gražiai, greitai ir priimama kaina.

DRAUGAS
4545 West 63rd Street
CHICAGO 29, ILLINOIS

BERMONTIADA LIETUVOJE

(Atkelta iš 3 pusl.)

likviduotos: Šiaulių, Raseinių, Tauragės ir Kretingos komendantūros. Tepaliko tik Telšių ir Sedos karo komendantūros, kaip esančios toliau nuo geležinkelio — pagrindinių bermontininkų susisiekimo kelių. Ginantis nuo bermontininkų plėšikavimų, išsivystė partizaninė veikla. Ypatingai stipriai ji pasireiškė Šiaulių, Raseinių ir Tauragės apskrityse. Partizanams vadovauti ėmėsi Šiaulių sąjunga.

Įtampa tarp bermontininkų ir lietuvių, latvių nuolat didėjo. Vokiečiai pyko, kaltindami lietuvių nedėkingumą už suteiktą pagalbą kovoje su rusais bolševikais 1919 m. pavasarį. Lietuviai reišė didelį susirūpinimą ir nepasitenkinimą, kad vokiečiai draugystę su lietuviams iškeitė į draugystę su rusais monarchistais, kurie nepripažįsta nepriklausomos Lietuvos.

Bermontininkų fronto sudarymas ir puolimas

Tuometinė Lietuvos padėtis gi buvo labai sunki. Frontą teko laikyti prieš rusų bolševikus, lenkus ir bermontininkus. Bolševikų frontas buvo palyginti ramus, priešus skyrė natūrali gamtos kliūtis — Dauguvos upė. Todėl šiam ruožo palikta tik 3 pėst. pulkas, Joniškėlio, Ukmergės batalionai ir gudų kuopa. Visos kitos dalys buvo perkeltos į bermontininkų frontą.

Prieš lenkus buvo nukreipti vien karo komendantūrų daliniai ir pirmas atsargos batalionas iš Marijampolės. Komendantūrų gi kuopos saugodavo barą prieš lenkus tik savo apskrities ribose. Tai buvo vien prieš sekimas, ir lenkams puolant, mūsų sargybos pasitraukdavo.

Neramino ir finansinė krizė. Kariuomenė ir valdininkams jau 4 mėnesiai nebuvo mokamos algos. Tačiau niekur drausmė nepakrūto. Kariuomenė ir visuomenė čia parodė didelę kantrybę.

Kariuomenės vadovybė 1919 m. vasarą pasaukė į kariuomenę daugiau vyrų. Rudenį vieni jų buvo jau apmokyti, kiti buvo dar mokomi. Jais buvo papildomi atskiri batalionai ir sudaromi pulkai. Šis pasitvarkymas teko

vykdyti labai nepatogiu laiku. Spalio mėn. pradžioje kariuomenės vadovybė pradėjo atitraukti kariuomenės dalis iš Dauguvos fronto ir telkti jas prieš bermontininkus. Lietuviams buvo labai svarbi ir jautri vieta — Radviliškio geležinkelio stotis, pro kurią vyko susisiekimas su Daugpilio frontu.

Spalio 5 d. gen. S. Žukauskas perkėlė Panevėžio batalioną nuo Dauguvos fronto į Panevėžį. Tačiau tą pat dieną bermontininkai puolė ir užėmė: Šiaulius — Šilėnus ir Radviliškį.

Tuomet gen. S. Žukauskas įsakė Marijampolės batalionui iš Dauguvos fronto skubiai persikelti į Šeduvą. Batalionas buvo pervežtas geležinkeliu. Atvyko į Šeduvą spalio 6 d. ir užėmė gintinį barą: Alksnupiai-Pavartyčiai-Paežeriai-Linkaičiai (geležinkelio sankryža). Bataliono vadovietė apsisotojo Šeduvoje.

Kariuomenės telkimo metu įvyko ir karo vadovybės pakeitimai. Gen. S. Žukauskas spalio 7 d. buvo atleistas nuo vyriausio karo vado pareigų. Vyr. karo vado buvo paskirtas generolas Šlaubovičius. Paskyrimo dieną jisai jau sirgo ir spalio 9 d. mirė. Tuomet vyriausio karo vado buvo paskirtas generolas Pranas Liatukas, kuris drauge ėjo ir krašto apsaugos ministerio pareigas.

Spalio m. 12 d. vyr. karo vadas pirmos brigados vadą pulk. lt. K. Ladigą paskyrė fronto vadu K. Ladiga savo būstinę įsteigė prieš bermontininkus. Pulk. lt. Baisogaloje, kur jau buvo persikėlęs pirmos brigados štabas.

Spalio 10 d. iš Kauno į Baisogalą atvyko Kauno batalionas (vėliau 7 pėst. pulkas) ir spalio 11 d. užėmė gynybos barą netoli Baisogalos kaimų riboje: Gankiai—Bagdonai—Juodupiai.

Spalio 11 d. iš Kašiadorių atvyko Vilniaus batalionas (vėliau 5 pėst. pulkas) kuris užėmė barą: Paltynai—Žaigynys.

Spalio 9-11 d. 2 pėst. pulkas buvo perkeltas iš Zarasų į Panevėžį ir trumpą laiką pasiliko rezerve.

Spalio 15 d. Panevėžio (vėliau 4 pėst. pulkas) vienas batalionas žygio tvarkoje iš Panevėžio perėjo į Klovainius ir Roza-

lima. Užėmė apsaugos barą dešinėje Marijampolės bataliono.

Sutelkus daugiau jėgų Marijampolės bataliono apsaugos baras, kuris buvo labai platus — apie 15 km., buvo susiaurintas.

Spalio 16 d. fronto vadus pulk. lt. K. Ladiga jau buvo sudaręs apsaugos liniją prieš bermontininkus. Jėgų dauguma buvo sutelkta prie Radviliškio, nes čia

Generolas Kazys Ladiga, fronto vadas, puolant bermontininkus 1919 metais. Generolas okupantų rusų bolševikų 1940 metų vasarą buvo suimtas, išgabentas į Rusiją ir ten 1941 m. gruodžio mėn. 19 d. sušaudytas.

bermontininkai rodė didesnę aktyvumą.

Dešinijį Lietuvos kariuomenės sparną saugojo Pasvalio rinktinė (3 kuopos ir 5 komandos) karn. J. Vėgėlio vadovaujama. Iš Pasvalio žvalgomaisiais būriais ji veikė Biržų, Saločių, Žeimelio, Pašvitinio kryptimis.

Žemaitijos komendantūrų rinktinė (5-6 kuopos), vadovaujant karn. A. Birontui saugojo kairijį sparną: Jurbarkas—Seredžius — Kaunas.

Kare su bermontininkais dalyvavo 1-mo gusarų pulko 1,2 ir

pusė 3-čio eskadrono. Raitininkai nesudarė paskiro vieneto fronto bare, bet buvo būriais pasikirsti pulkams ir batalionams pagal fronto vado nurodymus. Raitininkai vykdė žvalgybą, ėjo lauko sargybą tarnybą ir buvo naudojami ryšiams.

Bermontininkų fronte mūsų dalyvavo 3,4 ir 5 artilerijos baterijos, 1 ir 2 baterijos buvo paliktos Dauguvos fronte. 6 ir 7 baterijos tuo laiku dar formavosi Kaune.

Trečdalį savo jėgų P. Bermontas buvo nukreipęs prieš lietuvių, likusius du trečdalius — prieš latvių. Bendrai sumetus, P. Bermonto armija nebuvo didesnė už lietuvių ir latvių drauge sudėjus, bet ji buvo geriau techniškai aprūpinta. P. Bermontas turėjo vieną frontą su lietuviams ir latviams; tuo metu lietuviams turėjo gintis nuo bolševikų ir lenkų, latviai taipgi dar kariavo ir laikė frontą prieš bolševikus.

Mūsų kariuomenės dalims, esančioms netoli Latvijos, buvo įsakyta palaikyti ryšius su latviams ir keistis žiniomis apie priešą. Ši uždavinį sėkmingai vykdė Pasvalio rinktinės vadas kpt. J. Vėgelis.

Tuo laiku bermontininkai jau buvo užėmė ribą: Biržai—Saločiai—Kyburiai—Žeimelis—Pašvitinys—Lygumai—Radviliškis—Pušiniškiai—Daujotai—Spicičiai—Tytuvėnai—Lyduvėnai—Viduklė—Tauragė—Šimkaičiai—eržvilkas—Jurbarkas.

Spalio 5 d. Virgoličius persikėlė iš Kuršėnų į Šiaulius. Bermontininkai užėmė Linkaičius ir Radviliškį (geležinkelio stotis). Lietuviai buvo priversti pasitraukti. Buvo likviduotos ne tik mūsų komendantūros, bet ir vietos savivaldybių įstaigos.

Spalio 8 d. P. Bermontas pagal seniau paruoštą gen. R. Goltzo planą puolė latvių — Rygos kryptimi. Latviai gynėsi didvyriškai, bet buvo priversti pasitraukti. Latviams tada į pagalbą atskubėjo anglų karo laivynas ir esant su savo šarvuočiais. Prie Dauguvos bermontininkai buvo sumušti ir priversti sustoti. P. Bermontas tada nebežinojo, ką toliau daryti, tad stovėjo vietoje

Chicago Savings and Loan Association

5 1/4 %

Certifikatų sąskaitos

Certifikatai išduodami tūkstantinėmis. Mažiausia turi būti \$5000. Pelnas mokamas kas trys mėnesiai.

4 3/4 %

Ant visų knygelių sąskaitų

NUOSIDIMAI PRISKAITOMI KAS DIENĄ. ISMOKAMI KAS TRYS MĖNESIAI

ŠTAI NARIAMS TEIKIAMAS MŪSŲ PILNAS PATARNAVIMAS:

- * Vacation Club
- * College Bonus Savings
- * Home Mortgage Loans
- * Home Improvement Loans
- * Christmas Club
- * Insured Family Savings
- * Notary Public Service
- * Free community rooms for your organiz'n meetings
- * Cash checks and pay all family bills with our special money order checks.
- * Sell & redeem U.S. Bonds
- * Two large free park'g lots
- * Save-by-Mail Kits
- * Travelers' Checks
- * Safe Deposit Boxes

Chicago Savings and Loan Assn.

John Pakel, Sr., President and Chairman of the Board

6245 SO. WESTERN AVE.

TEL. GR 6-7575

HOURS: Mon 12 P.M. to 8 P.M., Tues. 9 to 4, Thurs. & Fri. 9 to 8, Sat. 9 to 12:30

MOKSLO IR KŪRYBOS SIMPOZIUMO SUSIPAŽINIMO BANKETAS

Lapkričio 29 d., 8:30 val. vak. — Sharkos Restorane, 6301 West 63rd St., Chicago, Illinois

Vakarienė ir šokiai... gros
MARKAUSKO orkestras... Akade-
minio jaunimo dainos: RAMŪNO ir
LAIMOS UNDERIŲ.

Bilietus ir stalus galima užsisakyti tel.: 858-2074

MŪSŲ KALBA

RED. DR. PR. SKARDZIUS

Priesaga -inis ir kilmininkas

Tuoju po 2-jo pasaulinio karo Lietuvoj buvo labai suaktyvinta (arba, kaip ten sakoma, "aktyvizuota") priesagos -inis būdvardžių vartoseną, todėl pvz. atsirado: baudžiavinis jungas, leidyklinis darbas, lenininė tiesa, plėšininės žemės, tėvyninis karas, tėvyninė gamyba, trupininė struktūra ir kt. Savo laiku įsibėgėjus net buvo pradėta vartoti ir rašytinė spauda, mokytojinė konferencija. Plg. Literatūra ir kalba, 1958. III 92-94. Ir visa tai, kaip laikurie patys Lietuvos kalbininkai pripažįsta, atsirado ne be rusų kalbos įtakos; plg. rus. izdatel'skaja rabota, leninskaja pravda, tečestvennaja vojna, učitel'skaja konferencija ir kt. Ilgainiui šios rūšies dariniai nejučiomis buvo pradėti maišyti su ankstyvesniais savaisiais, lietuviškais, dariniais, buvo pradėta nebesusigaudyti, kas ir kaip iš tikrųjų vartotina, ir tuo būdu atsirado maišalynė, painiava. Todėl Valys Drazdauskas (ne kalbininkas, o literatas, daugiausia vertėjas, praktikos žmogus) š. m. Kultūros bary, LTSR Kultūros ministerijos mėnesinio žurnalo, 9-me n-ryje šiaip atsišiepia: "Būdamas net didžiausias šalininkas tos mūsų dabartinės bendrosios vartosenos, vis dėlto niekaip negali susigaudyti, kaip kalbėti ir kaip rašyti. Vieni rašo ir sako — partijos sekretorius, bet — profsąjunginis pirmininkas. Vieni sako ir rašo — mokslo valdyba, kiti — mokslinė taryba; vieni — Politechnikos institutas, kiti — Pedagoginis institutas. Net tokios aukštos įstaigos nebesutaria, kaip šiuo aiškiu atveju vartoti: ar dalyko, objekto, esmės, tikslo, pagarbos ir tauros kilmininką, ar priesagos -inis būdvardį, kurio dažniausiai pasigauname standarto ir serijos daiktams žymėti, o taip jau ypatingai nepagarbai reikšti... Štai kokia pinki ta dabartinė bendroji vartoseną." Ir toliau jis dar priduria: "Turėjo me mokslo darbų, literatūros veikalų redaktoriaus. Dabar atsirado visokių literatūrinių redaktorių, periferinių korespondentų, koncertinių recenzentų. Ir taip dedasi po to, kai J. Jablonskis šį dalyką — pareigų, profesijų, įmonių ir padalinių pavadinimų reikalą — buvo išmanin-gai ir visai padoriai sutvarkęs. Tai didelis laimėjimas. Tai buvo pradžia mūsų normuojamosios terminijos. Čia J. Jablonskio buvo įtvirtintas amžių dienai dalyko, objekto, esmės, tikslo, pagarbos ir tauros kilmininkas. Priesagos -inis būdvardis buvo išlikęs tik tokiuose pavadinimuose — techninė sekretorė, cheminė valykla. Tad kodėl ta tvirta ir aiški J. Jablonskio pastatą šiandien griauiname?"

Bet koks gi tas J. Jablonskio pastatas yra iš tikrųjų buvęs? Jis savo antrosios laidos gramatikoje yra teikęs tokių priesagos -inis būdvardžių pavyzdžių: dvasinis (dvasios reikalams skiriamas) penas, išieginis (išieigos) drabužis, mėsinis (skiriamas mėsai piaustyti) peilis, mokslinis (skiriamas mokslui, mokslo) vadovėlis, pavaišklis (kuri skiriama pavaišklui) mokykla, pieninis puodelis (jis skiriamas pienui, jamepieną laikom), prūsinis

Purus pirmasis sniegas...

Nuotrauka Algirdo Grigaičio

Churchillis Goodman teatro scenoje

Išpūdžiai iš matyto spektaklio

SAULĖ JAUTOKAITĖ

Chicago Goodman teatras, anksčiau veikęs kaip dramos studijos teatras, šiemet tapo tikru profesionalų sąstato teatru. Naujojo teatro vadovybė pakvietė pagrindiniu režisieriumi anglą Douglas Seale ir pagrindiniais aktoriais Londono dramos teatro artistus Douglas Campbell su žmona Ann Casson, kuriems tal-kininkauja svečiai aktoriai iš įvairių teatrų.

Naujasis profesionalinis Goodman teatras sezoną pradėjo vokiečių rašytojo Rolf Hochhuth drama "Soldiers" (Kariai). Dramaturgas Rolf Hochhuth (gimęs 1931 m.) išgarsėjo su pirmuoju savo veikalu "The Deputy" (1964), kuriame jis apkaltino pop. Pijų XII už tai, kad jis neva nepasipriešinęs Hitleriui, kada diktatorius pradėjo žydu žudynes. Autorius antrą kartą pasirodė 1968 m. Hamburge su kitu veikalu, kurio tema taip pat

šios padėties susidarymo, be abejonės, dar prisidėjo ir ta aplinkybė, kad vis dar nėra aiškiai formuliuotos, visų ar bent daugumos priimtos bendrinės kalbos ir jos vartosenos teorijos. "Apiginti kokį kalbos dalyką tuo, kaip žmonės sako ar nesako, — rašo tas pat V. Drazdauskas, — vis sunkiau, o ta dabartinė bendroji vartoseną dar pati nesižino, kas esanti." Ir savo straipsnį jis baigia šiais žodžiais: "Dabar lyg ir kitokia padėtis — turime nemažą žmonių, kurie gilinasi į tą mūsų kalbos praeitį ir gana tolimą, gal jie numato ir jos ateitį, bet tuo tarpu nežinia, ką jie galvoja apie jos dabartį. Deja, ir šiuo metu mūsų kalbos dabartinė dirba atsidėję ir išsiujuosę tie kalbininkai, kuriems maža rūpi kalbos istorija ir kurie labai kį ryžtasi jos ateičiai planuoti. Tad ir vėl sunkiai tvar-kome tą mūsų kalbos dabartį." Daug ir teisingai pasakyta.

Chicago Goodman teatras, anksčiau veikęs kaip dramos studijos teatras, šiemet tapo tikru profesionalų sąstato teatru. Naujojo teatro vadovybė pakvietė pagrindiniu režisieriumi anglą Douglas Seale ir pagrindiniais aktoriais Londono dramos teatro artistus Douglas Campbell su žmona Ann Casson, kuriems tal-kininkauja svečiai aktoriai iš įvairių teatrų.

Naujasis profesionalinis Goodman teatras sezoną pradėjo vokiečių rašytojo Rolf Hochhuth drama "Soldiers" (Kariai). Dramaturgas Rolf Hochhuth (gimęs 1931 m.) išgarsėjo su pirmuoju savo veikalu "The Deputy" (1964), kuriame jis apkaltino pop. Pijų XII už tai, kad jis neva nepasipriešinęs Hitleriui, kada diktatorius pradėjo žydu žudynes. Autorius antrą kartą pasirodė 1968 m. Hamburge su kitu veikalu, kurio tema taip pat

šios padėties susidarymo, be abejonės, dar prisidėjo ir ta aplinkybė, kad vis dar nėra aiškiai formuliuotos, visų ar bent daugumos priimtos bendrinės kalbos ir jos vartosenos teorijos. "Apiginti kokį kalbos dalyką tuo, kaip žmonės sako ar nesako, — rašo tas pat V. Drazdauskas, — vis sunkiau, o ta dabartinė bendroji vartoseną dar pati nesižino, kas esanti." Ir savo straipsnį jis baigia šiais žodžiais: "Dabar lyg ir kitokia padėtis — turime nemažą žmonių, kurie gilinasi į tą mūsų kalbos praeitį ir gana tolimą, gal jie numato ir jos ateitį, bet tuo tarpu nežinia, ką jie galvoja apie jos dabartį. Deja, ir šiuo metu mūsų kalbos dabartinė dirba atsidėję ir išsiujuosę tie kalbininkai, kuriems maža rūpi kalbos istorija ir kurie labai kį ryžtasi jos ateičiai planuoti. Tad ir vėl sunkiai tvar-kome tą mūsų kalbos dabartį." Daug ir teisingai pasakyta.

dimas jo spektakliams.

Kadangi šis veikalas yra gana ilgas, susideda iš prologo, trijų veiksmų ir epilogo, dramos scenai palmti čia jo tiktai trys veiksmi ir tie patys gerai sutrumpinti taip, kad vaidinimas užtrunka tris valandas.

Pirmasis veiksmas vyksta karo laive, kur, Churchillio patarėjas Lordui Cherwelliui aiškinant Vo kietijos miestų bombardavimų priežastis, atsilanko Lenkijos egzilinės vyriausybės ministeris pirmininkas, generolas Sikorskis. Churchillis su Sikorskiu turi nemalonų susikirtimą generolui reikalaujant, kad Raudonasis Kryžius ištirtų lenkų karininkų žudynes Katyno miške, Rusijoje. Churchillis ne tik uždraudžia kelti šį klausimą, be net galvoti neleidžia, kad tų žudynių kaltininku galėtų būti Stalinas.

Antrame veiksmė Churchillį randame jo miegamajame, kur laika daugiausiai jis praleidžia lovoje, veddamas politinius pasikalbėjimus telefonais. Veiksmo gale girdime ministerio pasikalbėjimą su jo patarėju Cherwell, liečiant gen. Sikorskį, kuris gali žūti lėktuvo katastrofoje, skrendant generolui į Artimuosius Rytus.

Trečiame veiksmė stipriausiai akcentuojamas Churchillio ginčas su vyskupu Bell. Vyskupas stipriai pasisako prieš Vokietijos miestų bombardavimus, kuriuose žūsta tiek nekaltų civilių gyventojų, ypač moterų ir vaikų. Veiks mo gale Churchilliui pranešama, kad gen. Sikorskis su dukra ir vi-sais palydovais žuvo lėktuvo nelaimėje prie Gibraltaro. Ministeris pirmininkas priduria, kad jis įspėjęs generolą, jog tiek daug neskraitytų ir neimtų su savim kartu dukros. Lenkų kapitonui šią lėktuvo nelaimę laikant sąmoningų samokslu, visi ministerio patarėjai šį apkaltinimą priima su nusteblimu ir tyla.

Šio veikalo autorius jame iškelia keletą politinių klausimų. Ar Churchillis prisidėjo prie gen. Sikorskio sulikvidavimo, kuris savo reiklaavimu iškelti Katyno žudynių klausimą galėjo pe-

kenkti Anglijos ir Rusijos sąjun-gai prieš Hitlerį? Ar yra skirtu-mas tarp nužudymo vieno, pažis-tamo žmogaus ir tūkstančių be-vardžių, nežinomų civilių?

Vyskupiui Bell paprašius minis-terio Churchillio, kad bombar-duotu tiktai karinius taikinius, o ne civilių apgyvendintus mies-tus, ministeris jam atsako: "Aš turiu ant sienos pasikabinęs to-kį Biblijos posakį: Suprask todėl šiandien, kad Viešpats tavo Die-vas yra Tas, kuris eina pirma tavęs kaip naikinanti ugnis. Jis sunaikins ir nugalės juos prie-tavo akių, kad tu galėtum juos iš-varyti ir sunaikinti, kaip Viešpats yra pasakęs". O po gen. Sikors-ki žuvimo Churchillis prasiitaria: "Žmogus su žmogumi gali būti surištas draugyste, o tautos tiktai interesais." Ministeris pirminin-kas Churchillis šiame veikalė y-ra pavaizduotas kaip tragiškas tautos vadas, kuris suprantą, pa-ties jo žodžiais išsireiškiant, kad tas, kuris nori laimėti, turi būti taip pat žiaurus kaip ir jo prie-šas.

Visas veikals yra labai stiprus ir sunkus savo nuolatiniais istori-škais, politiniais argumentais. Skaitant šį veikalą, gaunasi visai kitokia nuotaika, negu matant jį scenoje. Dramos eiga truputį pra-giedrėja antrame veiksmė, kuria-

me Churchillis parodomas kaip žmogus, su visomis savo silpny-bėmis ir sąmojumi. Žurnalistas paklaustas, kaip jis išsilaiko toks jaunas, atsako: "Pirma — ne-sportuok, antra — nerūkyk mie-godamas, trečia — išgerk ne-daug, bet reguliariai." O anglų aktorius Douglas Campbell, ku-ris ne tik panašus į Churchillį savo išvaizda, bet taip pat meist-riškai perduodąs ministerio pir-mininko vidinę nuotaiką, kalbą, laikyseną, labai prisidėdamas prie šio veikalo sceniško pasise-kimo.

Rašytojas Hochhuth, išstudija-vęs istorinių įvykių dokumentus, savo dramą pagrindžia smulk-meniškais faktais, datomis, skai-čiais. Pristačius istorinius fak-tus, tačiau paliekama dramos žiūrovui pačiam susidaryti savo nuomonę apie karą, jo kaltinin-kus ir kaltes.

Dramos pabaigoje, ministeris pirmininkas Churchillis, pareikš-damas užuojautą dėl žuvusio gen. Sikorskio, apibūdina karius šitaip: "Kariai turi mirti, bet sa-vo mirtimi jie maitina tautą, ku-ri jiems patiems davė gyvybę."

— Kalk geležį kol karšta, pa-lenk dukterį, kol jauna (Varė-niškių patarlė).

HIGH RATES

CURRENT RATE

4.75%

PER ANNUM

ON REGULAR

SAVINGS

5.25%

PER ANNUM

ON INVESTMENT

BONUS

\$1,000 MIN

BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

4071 Archer Avenue, Chicago, Illinois 60632

FRANK'S TV and RADIO, INC.

3240 SO. HALSTED STREET, Chicago, IL 60608

DIDELI PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIIZIJOS, RADIO, STEREO APARATŲ PARDAVIMAS IR TAIŠYMAS

SPALVOTOS TELEVIIZIJOS APARATAI

Kas tik turi gerą skonį,
Viską perka pas Lieponį!

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI
FURNITURE CENTER, INC.

Marquette Pk., 6211 So. Western, PR 8-5875
J. LIEPONIS

Pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 iki 12:30. Kitom dienom nuo 9 iki 6 val. vak. Sekmadieniais nuo 12 iki 6 v. v.

We Offer To Savers

SAVINGS CERTIFICATE

5 1/4%

6 or 12
MONTH
\$10,000
or MORE

Savings certificates issued for six months or one year-in minimum amounts of \$10,000.00, and thereafter in multiples of \$1,000.00. Earnings are paid at maturity.

4 3/4%

6 or 12
MONTH
\$5,000
or MORE

Savings certificates issued for six months or one year-in minimum amounts of \$5,000.00, and thereafter in multiples of \$500.00. Earnings are paid at maturity.

as of:
Mar. 31 — June 30
Sept. 30 — Dec. 31

Mutual Federal Savings
AND LOAN ASSOCIATION
2212 W. CERMAR RD.,
Chicago, Ill. 60608
Virginia 7-7747

PEIER KAZANAUSKAS, PRESIDENT

imported
CARMEL
WINES

From the Land of the Bible
To Grace Your Table

SINCE 1882
THE MOST PRIZED IMPORTED
WINES, BRANDIES, LIQUEURS
AND CHAMPAGNES.
VODKA AND GIN
TABLE WINES, DESSERT WINES
VERMOUTHS, CHAMPAGNES
BRANDIES, WISHNIAK
SLIVOVITZ
NON-ALCOHOLIC GRAPE JUICE

PORTUGUESE ROSE WINE
GINJAL (Crock)

These products are available at your
neighborhood liquor store.

Nauji leidiniai

• **LAISKAI LIETUVIAMS**, 1969 m. rugsėjo mėn. Nr. 8. Tėvų jėgų leidžiamas religinės ir tautinės kultūros žurnalas. Vyr. redaktorius Kestutis Trimakas, S.J. Redakcijos ir administracijos adresas: 2345 W. 56 Str., Chicago, Ill. 60636. Metinė prenumerata 5.00 dol.

Ilgai kažkur paštuose užkliuęs, pagaliau žurnalo rugsėjo mėn. numeris pasiekė ir Chicago. Šiuviniui pradžioje baigiamas tešiniai ešes Felikso Juzevičiaus straipsnis "Apie kultūrą apskritai ir lietuviškąją kultūrą". Užsimota tema žurnale dėstoma labai gyvai ir vietomis gana sugestviai. Žinoma, daug kur su autoriumi galima sutikti, dar daugiau nesutikti, tačiau skaitant, nuobodžiauti netenka. Sakytume, jog Juzevičiaus yra viena pagrindinė rašymo "nuodėmė", jog kiekvienam savo rašinyje jis išsilies per plaučius. Kokia jis temą beliestų, vis supila įr kone visą savo visų sričių žinojimą. O tada gaunasi jau tam tikro paviršutiniškumo įspūdis. Geriau, atrodo, būtų siauresnė tema, bet užgriebta giliau.

Paulius Rabikauskas, S.J. mini mūsų tautai reikšmingą sukaiktį — 400 metų nuo jėzuitų atvykimo į Vilnių. Tai kitių žiem laikams minčių paberia Vytautas Vygantas, Vytautas Kuktus ir pats vyr. red. Kestutis Trimakas, S.J.

Itin reikia džiaugtis jaunųjų poezijos puslapiais. Šitai liudija, kad lietuviškajai poezijai kūrybinio dėmesio nestoka ir pačioje jauniausioje čionykštėje kartoje. Puikių puslapių meniškos nuotraukos taipgi džiugina skaitytoją. Tačiau paties vyr. redaktoriaus Kestutis Trimakas, S.J. atsiveikimo laiškas sukelia ir gerokai liūdesio. Juk jo rankose per šešerius metus "Laiskai Lietuviams" pasiekė tikrai neeilinio leidinio turinį ir formą. Tai buvo ne vien tik kultūros, bet ir kultūringiausias, kokį tik galima išsivystyti sąlygose išsivaizduoti, žurnalas, einas koja kojon su laiku ir su šios dienos problemomis, visiems atviras, tačiau ir pakankamai principingas. Ar naujosiose rankose žurnalas pajęs išsilaikyti pasiekime lygyje? Ar verta buvo Redaktoriui mestis į asmeniškai tegu ir patrauklius psichologijos mokslus, kai lietuviškųjų redaktorių ir lietuviškajai gerai rašančių plunksnų šaltiniai laiks nuo laiko vis labiau senka? Tai vis klausimai, į kuriuos kada nors atsakys pats laikas.

• **Leonardas Andriekus, PO DIEVO ANTSPAUDAIS**. Vytauto Didžiojo gados. Ilustravo Telesforas Valius. Išleido lietuvių pranciškonai 1969 m. New York. Tai 106 psl. poezijos knyga, paskirta kunigaikščio Vytauto gyvenimui. Tai yra lyg paties kunigaikščio lūpomis jo asmeniškų laimčių ir nelaimių išspasakojimas, pačiam autoriui potekstėje vedant asmeniškąją, filosofinę, istorinę ir religinę mintį. Knyga išleista labai puošniai, su skrybiu antraščių puslapius piešiniais ir spalvotu viršeliu.

• **THE MARIAN**, November, 1969. Mėnesinis religinės kultūros žurnalas, leidžiamas tėvų marijonų. Metams 4.00 dol. Adresas 4545 W. 63rd St., Chicago, Ill. 60629.

Dail. Korsakaitės sukurto viršelio pasipuošęs numeris savo vedamuoju turi kun. V. Bagdanavičiaus, MIC, straipsnį apie Bažnyčios prasmę. Laikraštiniškas H. Peisson rašo apie TV kalbėtoją, rašytoją vyskupą Fulton Sheen. Amerikietė konvertitė V. Mooth atskleidžia gilesnę Padėkos dienos prasmę. Gannon kolegijos prof. G. Agadjanian pasakoja apie savo atsivertimą į katalikybę. Berkeley univ. prof. R. Sealey svarsto maitinųjų studentų problemą. Žurnalistas A. B. Haines informuoja apie TV dainininkes Lennon seseris. Apie naujus katalikų socialinius eksperimentus Meksikoje rašo M. Le-

viston, Dr. A. Šešplaukis, profesorius Notre Dame universitete, dėsto poeto St. George grįžimą prie Kristaus. Kanadietė rašytoja Fl. Wedge informuoja apie apaštalaujančių darbininkų pasidariusį pranciškoną Dion, kuris propaguoja kunigų-darbininkų sąjūdį.

Prancūzijoje gyvenęs dr. M. Moyal pasakoja apie prancūzų katalikų kryžkeles. Fr. Datillo gi svarsto apie aprūpinimą darbu sunkiai samdomų bedarbių. Misionierė, dirbanti Peru valstybės džiunglėse, aprašo atsilikusių gyventojų sunkumus ir reikalą jiems nešti dvasinę šviesą. Duodama naujų filmų apžvalga. R.J. Fornwalt išryškina kaip žema yra žalo kito charakteris ir užmušti pasitikėjimą juo kituose. A. Craig svarsto, kaip elgtis su šiurpių pergyvenimų sutrenktu iš Vietnamo grįžusiu kariu. Dr. M. O'Connell duoda patarimus apie slogas, Fl. Gross satyros forma pasakoja apie savo gyvenimo klaidas. Polijo ligos sukaustytas W. Sayers atkreipia dėmesį į reikalą parodyti nuosirdumą ligonims. A. Hamburg atskleidžia, kaip žmogaus rankos parodo jo asmenybę. Pats žurnalo redaktorius kun. J. Prunskis duoda naujausių knygų apžvalgą ir informuoja apie religinį gyvenimą pasaulyje. Žurnalas gausiai iliustruotas Duererio, Rouault, V. Jonyno, sesers Mercedes kūrinių reprodukcijomis ir V. Maželio bei daugelio kitų nuotraukomis.

• **TEVYNES GARSAI 1949—1969**. Leidinį redagavo Vacys Rociūnas. Viršelį ir iliustracijas piešė Teresė Idzelytė. Laužymą projektavo Jonas P. Palukaitis. Spaudė Galinda Press, Inc. Jubiliejinis leidinys, minintis Clevelande veikiančios lietuvių radijo programos, "Tėvynės garai" 20 metų sukaktį. Iliustracijos ir atrinkta informacija domiai skaitytojų pristatomas šios gyvastingos institucijos dvidešimtmečio istorija. Puslapių su tvarkymas ir leidinio estetiška išorinė išvaizda rodo, jog šiuo leidiniu besirūpinę žmonės žinojo ką ir kaip daryti.

• **EGLUTĖ**, 1969 m. lapkričio mėn. numeris. Šitas mūsųose čia toks vienintelis ir kas mėnė-

Specialiai šventėms siuntiniai į LIETUVĄ

Iš anksto apmokėtas multas ir persiuntimas. Gavėjas nieko nemoka.

SPECIAL — 1 38.50
10 sv. taukų, 10 sv. kvietinių miltų, 10 sv. ryžių, 10 sv. cukraus,

SKANUMYNAI \$42.50
1 1/4 sv. degintos kavos, 1 sv. šveicariško šokolado, 2 1/4 sv. cukraus, 2 1/4 sv. ryžių, 1 1/4 sv. sviesto, 1 1/4 sv. šveicariško sūrio, 1 1/4 sv. rūkytų lašinių, 1 1/4 sv. rūkyto kumpio, 2 1/4 sv. mėsytų vaisių, 2 1/4 sv. marmelado, 2 1/4 sv. kvietinių miltų, 1 1/4 sv. geriausių sausinių

SIUNTINYS SEIMAI \$62.00
1 1/4 sv. degintos kavos, 10 sv. kvietinių miltų, 2 1/4 sv. cukraus, 2 1/4 sv. Farina, 2 1/4 sv. ryžių, 1 1/4 sv. makaronų, 1 1/4 sv. medaus, 1 1/4 sv. pieno miltelių, 1 1/4 sv. sviesto, 2 1/4 sv. taukų, 2 1/4 sv. rūkytų lašinių, 1 1/4 sv. rūkyto kumpio, 1 1/4 sv. ungariškos salami, 1 1/4 sv. šveicariško sūrio, 1 1/4 sv. kiaušinių miltelių, 1 1/4 sv. mėsytų vaisių, 1 1/4 sv. citrino sunkos, 1 1/4 sv. geriausių sausinių, 10 sriubos "cubes", 1 1/4 sv. marmelado, 1 1/4 sv. datulių, 1 1/4 sv. figų, 1 1/4 sv. pipirų, 2 gabalai tualetinio muilo.

Yra ir daugiau maisto siuntinių ir dovanų.

Užsakykite dabar. Užsakykite tik per

INTERTRADE EXPRESS CORP.

125 East 23rd Street

New York, N.Y. 10010

Reikalaukite mūsų nemokamo katalogo su dar daugiau dovanų. Taip pat, teiraukitės apie naują patvirtinimą siuntinių persiuntimui.

Nauja Lietuvių rašytojų draugijos valdyba

Pastaruoju metu laisvajame pasaulyje gyvenantieji mūsų rašytojai korespondenciniu būdu rinko naują Lietuvių rašytojų draugijos valdybą. Valdybon išrinkta rytiniame JAV pakraštyje (daugiausia New Yorke) gyvenę rašytojai, lapkričio 18 d. Chicagoje bendrame senosios valdybos ir revizijos komisijos posėdyje, atidarius balsavimo vokelius, paaiškėjo, kad naujon Draugijos valdybon išrinkta: Leonardas Andriekus, Paulius Jurkus, Jurgis Jankus, Algirdas Landsbergis, ir Nelė Mazalaitė. Kandidatais liko: Leonardas Žitkevičius, Ona Balčiūnienė-Audronė ir Petras Tarulis. Ligšiolinė Lietuvių rašytojų draugijos valdyba išsiųstieji laiškei su balsavimo vokais pasiekė 88 draugijos narius. Iš jų balsavo 59. Tai gi balsavimo teise pasinaudojo 71 procentas. Naujai išrinktoji valdyba netrukus pasiskirstys pareigomis ir Lietuvių rašytojų draugijai pradės vadovauti nuo 1970 metų pradžios.

Senoji Draugijos valdyba, kaip žinome, buvo 1966 metais išrinkta iš Chicagoje gyvenančių

rašytojų: pirm. Aloyzas Baronas, sekr. Albinas Valentinas, išd. Anatolijus Kairys, nariai — Povilas Gaučys (vėliau sekr.) ir Jeronimas Ignatonis. Kadencijos laikotarpyje mirė du Valdybos nariai: Albinas Valentinas ir Jeronimas Ignatonis, taipgi mirė revizijos komisijos narys Benediktas Babrauskas. Nors ir mirties praretinta, ligšiolinė Valdyba kasmet suorganizuodavo Lietuvių rašytojų draugijos literatūrinės premijos paskyrimą už geriausiąją metų knygą, tam reikalui tūkstantį dolerių vis išgaudama iš Lietuvių fondo, palaikydama laiškus bei biuleteninius ryšius su lietuvių rašytojais laisvajame pasaulyje. Nuo Naujų Metų dabar visi šie rūpesčiai bus perkelti ant naujosios Valdybos pečių New Yorkan.

• **Paskirtos ankščiausios visos Sovietijos 1969 m. valstyb. literatūros, meno, architektūros, mokslo ir technikos premijos.** Laureatų tarpe yra ir lietuvis — Kauno Medicinos universiteto rektorius Zigmas Januškevičius.

si išėnas vaikų laikraštėlis pastaruoju metu itin pagražėjo ir turiniu ir pajavirėjo. Puslapiai pilni eilėraščių, pasakų, piešinių, vaidinimėlių, mįslių ir ko tik nori. Čia pat vaikų mėgiamo Pupečio nuotykių ir "filosofijos", čia pat ir vaikų laiškei Pupučiui. Žodžiu, tėveliai mažiesiems turi būtinai "Eglutę" užsakyti, neatidėlioti ir neužmiršti, nes me tai jau baigiasi, o reikia, kad laikraštėlis mažuosius lankytų ir 1970 metais. "Eglutės" adresas: "Eglutė" — Immaculate Conception Conv., Putnam, Conn. 06260. Metinė prenumerata yra 5.00 dol.

• **MONTREALIO AUSROS VARTŲ CHORAS DAINUOJA.** Tai plokštelė, kurioje šios parapijos choras, įkurtas tėvo J. Ku-

biliaus, S.J. 1950 metais, duoda klausytojui malonų koncertą. Choro dirigentė M.D. Roch. Solistas A. Keblys. Akompaniatorė M.A. Roch. Plokštelėje įdainuota: Kur giria žaliuoja (J. Gudavičiaus), Kurteliai sulojo (Br. Jonušo), Pavasario rytas (J. Karoso), Berneli mūsų (A. Aleksio), Meno daina (J. Tallat — Kelpšos), Garsus mano Vilnius (P. Tamoliūno), Lėkit mintys (G. Verdi), Gėrio (Weber), Čigonai (Verdi), Udris daina (Klova), Tremtinių ir išvežtųjų giesmė (V. Jakubėnas).

Plokštelės kaina 5.00 dol. Persiuntimo išlaidos 55 centai. Chicagoje galima kreiptis į T.K. Pečkį, 2345 W. 56th St., telef. RE 7-8400. Iš visų kitų vietų rašyti: A. Keblys, 1465 De Sève, Montreal 205, P.Q., Canada.

Fotografav žavioms nuotakoms

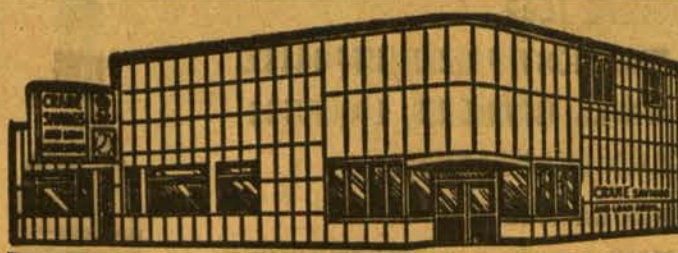
The Paul Studio

MODERN. FOTOGRAFO NAMAI.

SEIMOS PORTRETUS IR VISOKIŲ PROGŲ NUOTRAUKAS

3213 So. Morgan St. Chicago, Illinois 60608

TEL. Yards 7-5858

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

B. R. PIETKIEWICZ, Prez.
2555 West 47th Street Tel. LAfayette 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING SPACE

5 1/4% **4 3/4%**

Mokamas už Vieną Mėn. Certificate sąskaitas Minimum \$5,000.00

PINIGAI ĮNESTI IKI 15 D. PELNO NUOŠIMCIUS NUO 1 D.

Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.

VALANDOS: PIRMAD. ir KETVIRTAD. 9 v. r. iki 9 v. v. ANTRAD. ir PENKTAD. 9 v. r. iki 5 v. v. ŠEŠTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. — Trečiad. uždaryta.

Modernus teologas apie dvasinį gyvenimą

Dabartinių dienų teologų tarpe šalia tokių pirmaujančių kaip Rahner, atrandame ir vardą Yves Congar. Šis gilaus proto domininkonas neseniai davė naują leidinį "Faith and Spiritual Life" (išleido Herder and Herder, New York, 214 p., 595 dol.). Tai daugiausia jo įvairių straipsnių, pasirodę teologiniuose žurnaluose. Knyga padalinta į dvi dali. Pirmoje jis suveda skaitytoją į artimesnį, nuširdesnį ryšį su visa eile didžio charakterio žmonių — šventųjų, kaip šv. Petras, Pranciškus Asyžietis, šv. Tomas Akvinitis, Tauleris, šv. Elzbieta, o ypač gausiai ir patrauklius medžiagos duoda apie Paryžiaus pamokslininką, daugelio veikalų autorių Lacordaire.

Antroji dalis tai skaitytojo įvedimas į gilesnį dvasinį gyvenimą pagal motto: "Pasaulyje, bet ne iš pasaulio". Čia moko mūs, kurlink kreipti savo likimą moderniajame pasaulyje. Autorius pažangus ir jis tvirtina: "Mūsų

WAGNER & SONS
Typewriters — Adding Machines —
Checkwriters —
Nuomoja — Parduoda — Taiso
NAUJOS NAUDOTOS
Virš 50 m. patikimas patarnavimas
NAUJOJE VIETOJE
5610 S. Pulaski Rd., Tel. 581-4111

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY

Manufacturers

Rankomis išpauštyti paveikslų rėmai — pritalkinti paveikslams ir skelbimams rėmai — metalu aplieti rėmai.

2400 S. Oakley Ave., Chicago
Tel. Virginia 7-7258-59

MOVING

Perkrausto baldus iš arti ir toli

A. BENIULIS

Chicago, Ill. 60629. Tel. RE 7-7093

MARQUETTE PHOTO SUPPLY

REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MEGEJAMS

Daug sutaupysite pirkaami čia įvairių filmų foto aparatus bei jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis ypatingai proga. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atidara pirmad. ir ketvirtad. vakarais iki 9 val.

3314 West 63rd Street
Chicago, Illinois 60629

Telef. PROspect 6-8998

• BERNINA
• NECCHI
• ELNA
• VIKING
• PFAFF
• SINGER

Parduodame, nuomojame ir taisome siuvimo mašinas, dulkių siurblius prietaisus ir šaldytuvus. Turime dalis. Aptarnaujame Chicagoje ir priemiestuose.

B and B DISTRIBUTING COMPANY

A to Z Sewing machines and Vacuum cleaners

4081 ARCHER AVE. (Prie California Ave.), Chicago, Ill. Tel. 927-4702

Vedėjas Arvydas M. DIKINIS

FIRESTONE PADANGOS (TIRES)

NATIONWIDE GUARANTEE

No-Limit on MILES...

No-Limit on MONTHS

FULL LIFETIME GUARANTEE against defects in workmanship and materials and all normal road hazard injuries encountered in everyday passenger car use for the life of the original tread design in accordance with terms of our printed guarantee certificate. Price of replacement pro-rated on original tread depth wear and based on Firestone adjustment price for replacement tire at time of adjustment. Firestone adjustment prices are intended to, but may not, represent approximate current average selling prices and are subject to change without notice.

Neribota garantija: iki susidėvėjimo. Ratlankiai (wheels)

Taip pat atliekama ratų reguliavimas ir balansavimas (Wheel alignment and balancing). Stabdžiai (Brake service), motoro regul. (Tune up), keičiamos dalys, alyva, tepimas, kt. pataisymai.

Country Auto & Tire Service

2423 W. 59th Street, Chicago, Illinois

Telef. — GROvehill 6-7777

Val.: kasdien 7 v. r. — 7 v. v., šešt. 7 v. r. — 3 v. p.p. Sekm. uždaryta. Kitu laiku pagal susitarimą.

Savininkas MIKAS ČESAS

tingo priešo, kaip paskendimas pomėgių pasaulyje. Tai užduosina kiekvieną kilnesnį impulsą ir mūsų nemarią sielą nužemina iki to, kad jau pasitenkinama tik žemės gniužtele".

Congar išpūdingai aptaria nuodėmę: "Nuodėmė yra Dievo atmetimas. AS JI išstumiu iš pasaulio, kur jis nori viešpatauti. Betgi kur tik yra gėris ir tiesa, ten ir jis yra". J. Pr.

— Vaiką mylėk kaip dūšią, bet kresk kaip grūšią. (Valkininkų patarlė).

NAUJAI PERTVARKYTAS DIAMOND HEAD RESTORANAS & LOUNGE

PASTALO JUMS DIDELĮ PASIRINKIMĄ AMERIKIETIŠKŲ VALGIŲ

O JEIGU JUMS PATINKA EGZOTIŠKI VALGIAI, pasirinkite JAPONIŠKĄ MENIŲ.

Tropikiniai gėrimai — mūsų specialybė

Padavėjos apsirengę "kūmono" rūbais

Jums ir jūsų draugams čia patiks sustoti prieš ar po teatro. Priešpiečiai (LUNCH) duodami nuo 11 val. ryto. Šeštadieniais atdara 4 v. popiet. Sekmadieniais 12 val. dieną

Pirmadieniais uždaryta. Dėl rezervacijų — TELEFONUOKITE 925-1678

Diamond Head RESTAURANT & LOUNGE

3321 WEST COLUMBUS AVE. (Arti 79th ir Kedzie Ave.)

Savininkas Edmundas Mačiulis

Mūsų erdviose patalpose turime didžiausį pasirinkimą visų moderniškų baldų, elektrinių krosnių, radijo ir televizijos aparatų, šaldytuvų ir kitų namams reikmenų.

LIETUVIŲ STAIGA

ROOSEVELT FURNITURE CO.

F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS

2310 W. Roosevelt Road Tel. SEeley 3-4711

Atdara pirmad. ir ketvirtad. 9-9 val.; antrad., trečiad. ir šeštad. nuo 9 iki 6 val. sekmd. atdara nuo 11 iki 4:30 val. po pietų.

LUIZ AUTO REPAIR

6643 S. KEDZIE AVE., CHICAGO, ILL. 60629

TELEF. — 436-3699

KAROSERIJOS, SPARNŲ (FENDER) TAISYMAS IR DAŽYMO DARBAI

Atliekami tiksliai ir nebrangiai.

Savininkas Aloyzas A. Kuniskas

Siuvimo Mašinos — Dulkių Siurbliai

• BERNINA
• NECCHI
• ELNA
• VIKING
• PFAFF
• SINGER

ELECTROLUX
HOOPER
EUREKA
KIRBY
ROYAL
IR KT.

Parduodame, nuomojame ir taisome siuvimo mašinas, dulkių siurblius prietaisus ir šaldytuvus. Turime dalis. Aptarnaujame Chicagoje ir priemiestuose.

B and B DISTRIBUTING COMPANY

A to Z Sewing machines and Vacuum cleaners

4081 ARCHER AVE. (Prie California Ave.), Chicago, Ill. Tel. 927-4702

Vedėjas Arvydas M. DIKINIS

Country Auto & Tire Service

2423 W. 59th Street, Chicago, Illinois

Telef. — GROvehill 6-7777

Val.: kasdien 7 v. r. — 7 v. v., šešt. 7 v. r. — 3 v. p.p. Sekm. uždaryta. Kitu laiku pagal susitarimą.

Savininkas MIKAS ČESAS

Lietuvių kalba Chicago universitete

Stipriai susirūpinta didžiausioje JAV lietuvių kolonijoje, Chicagoje, įvesti aukštesnias, pastoviai pasiliekančias universiteto programoj lietuvių kalbos studijas. Išryškėjus palankesnėms tam reikalui sąlygoms Chicago universitete, šis reikalas imtas konkreizuoti. Chicago universitetas yra aukšto lygio, turi gerą vardą visose JAV-se, turi stiprų lingvistikos skyrių, ir todėl svarbu, kad jame rastų vietos ir lietuvių universitetas.

Tuo reikalu penktadienį, lapkričio 14 d., įvyko antras platesnis pasitarimas tarp universiteto vadovybės ir lietuvių atstovų. Pasitarime buvo pabrėžta, kad lietuvių kalbos studijų įvedimas universitete būtų naudingas lingvistinių studijų plėtimui, čia galėtų būti paruošta lietuvių kalbos specialistai, šiomis studijomis galėtų pasinaudoti lingvistinius, antropologinius-etnologinius mokslus einantieji lietuviai ir nelietuviai, taipgi jas galėtų lankyti būsimieji lietuvių mokyklų mokytojai.

Universiteto vadovybė tam pritarė, ir lietuvių kalbos studijų įvedimą žiūrėdama palankiai. Bu

vo aptarti kandidatai į lietuvių kalbos dėstytojus ir iš abiejų pusių susitarta, kad lietuvių kalbos studijos Chicago universitete jau galės būti pradėtos nuo ateinančio rudens. Universitetas jas įtrauks į savo studijų katalogą ir net painformuos kitus universitetus, su kuriais bendradarbiauja, kad ir jų studentai galėtų šiomis studijomis pasinaudoti. Iš lietuvių universitetas prašo taipgi tam tikros finansinės paramos.

Pasitarime dalyvavo Humanitarinių mokslų dekanas prof. R. E. Streeter ir slavistikos bei bendrosios lingvistikos profesorius Edv. Stankiewicz. Iš lietuvių pusės buvo Lietuvių fondo atstovai dr. G. Balukas ir dr. A. Razma, Pedagoginio lietuviškos instituto atstovas K. Girvilas ir spaudos atstovas kun. dr. J. Prunskis. Humanitarinių mokslų dekanas prof. Streeter ir prof. E. Stankiewicz parodė daug nuodumo lietuviams, net pakviesdami vakarienės į profesorių valgyklą. Prie vaišių stalo ir buvo sutarta dėl lietuvių kalbos įvedimo į Chicago universiteto studijų planą. J. Daugl.

Kultūrinė Kronika

• Kun. Vytauto Bagdanavičiaus knyga "Cultural Wellsprings of Folktales" jau baigiamas spausdinti. Ją leidžia Manyland Books leidykla. Knygai dar neišėjus, leidykla jau yra gavusi leidybos universitetinių jos užsakytojų. Kaip žinome, Manyland Books leidykla vadovauja lietuvių rašytojas Stepas Zobarskas. Be kita ko, ji netrukus išleids antologiją "African Writing Today" ir prof. Daniel Gillis knyga "Furtwangler and America".

• Prancūzų literatūroje labai reikšminga Goncourt vardo premija šiemet paskirta rašytojui novelistui Felicien Marceau už apysaką "Creezy". Laureatas yra gimęs 1913 metais Belgijoje, tačiau vėliau įsikūręs Prancūzijoje. Įdomu šia proga dar ir tai, kad ši žymiausia prancūzų literatūros premija yra tik dešimties deklariu. Tačiau ją gavusio rašytojo kūriniai tuoj pat tampa "best-selleriais", jų tiražai tuoj pat pasiekia iki 100,000 egzempliorių.

• Vaizganto raštų rinktinė anglų kalba. Ją leidžia Manyland Books leidykla. Apie šį reikalą leidyklos prezidentas Stepas Zobarskas taip laiške mūsų laikraščio redaktoriui rašo: "Pačiu svarbiausiu leidiniu laiko Vaizganto raštų rinktinę anglų kalba, į kurią įeis "Nebylys" ir keltas smulkesnių kūrinių. Bent tuo noriu pagerbti savo didįjį kaimyną jo šimtinės metų progą. Kad aš palinkau į literatūrą, tai didele dalim yra jo nuopelnas. Užtat su didele viltim lauksiu tam veikalui mecenato (reikės 3,500 dol.). Manau, kad JAV yra pakankamai turtingu jo gerbėjui, kurie nepagalės pinigų Vaizganto vardui įvesti į platesnį pasaulį".

• Lietuvių švietimas Vokietijoje, Vincento Liulevičiaus redaguotas leidinys, jau spausdinamas. Šiuo metu atliekama ko-

rektūra. Spausdina Morkūno spaustuvė, Leidžia Kultūrai remti draugija, 7026 So. Claremont Ave., Chicago, Ill. 60636. Ji renka ir prenumeratą.

• Jaunas lietuvis dailininkas Arūnas Tarabilda (gim. 1934 m.) lapkričio pradžioje mirė Lietuvoje. Jis buvo vienas iš ryškiausių šių dienų grafikų okupuotoje tėvynėje. Temas savajai grafikai daugiausia sėmėsi iš senųjų tautos padavimų, dainų bei legendų. Kūrybiniu požiūriu ir mūšio temine prasme ypač išsiskyrė "Vilniaus legendų" ciklas, kuriu jis, gaila, nespėjo viso užbaigti.

• Manyland Books leidykla susitarė su kun. Stasiu Yla žinomą jo nacių kacetų atsiminimų knygą "Žmonės ir žvėrys dievų miške" išleisti anglų kalba.

• Ar steigina pasaulio lietuvių mokslo akademiją ar draugiją? Amerikos Lietuvių inžinierių ir architektų sąjunga savo paskutiniame suvažiavime, birželio 1-2 d. 1968 m. Clevelande, priėmė rezoliuciją, kur siūloma A.L.I.A.S. centro valdybai sudaryti mokslo akademijos ar draugijos steigimui išstudijuoti komisiją. Akademija ar draugija turėtų apjungti visus laisvajame pasaulyje esančius lietuvių mokslininkus. Vykdant suvažiavimo pagedavimus, A.L.I.A.S. Cyba sudarė komisiją, į kurią įeina dr. A. Damušis iš Detroito, prof. dr. A. Avižienis iš Los Angeles, dr. V. Klemas iš Philadelphia ir dr. S. J. Matas iš Clevelando. Dr. S. J. Matas komisijoje atstovauja A.L.I.A.S. CV-ba.

Padėkos dienos savaitgalį ruošiamas JAV Lietuvių Bendruomenės Mokslo ir kūrybos simpoziumas. Vienas iš to simpoziumo pagrindinių tikslų yra — išdiskutuoti Pasaulio Lietuvių mokslo akademijos ar draugijos steigimo galimybes. Tam reikalui rengiamas forumas, kuriame pirmininkaus prof. dr. A. Avižienis. Amerikos Lietuvių inžinierių ir architektų sąjunga pateiks savo pasiūlymus — bendrines gaires mokslo akademijai ar draugijai steigti. Tikimės, kad Akademijos ar draugijos idėja bus galima įgyvendinti, koordinuojant pastangas su dabartinėmis profesinėmis draugijomis, institutais bei Lietuvių katalikų mokslo akademija. Forumas įvyks Midway viešbuty, Chicago, Ill. 1969 m. penkt. lapkričio 28 d. 10 val. ryto.

Apsimoka skelbtis D R A U G A s jis plačiausiai skaitomas lietuvių dienraštis. Gi skelbtimų kaina visiems prieinama.

Ir mokslininkams reikia linksmumo

(Atkelta iš 3 pusl.)

nome Margučio vedėją Petrą Petrutį. Paklausėme, o kas gi atsitiko su baletu? Juk buvo skelbta, kad lapkričio 30 d. bus trečias baletų spektaklis. Pasitėravę sužinojome, jog "Jūratė ir Kastytis" pakartojimas atkrito dėl techninių kliūčių. Pasirodo, Birutės Vaitkūnaitės-Nagienės vadovaujama Toronto universiteto modernaus šokio grupė įsijungė naujos šokėjos. Pas jas yra daug ūpo ir gerų norų. Tačiau, deja, iki lapkričio pabaigos nebuvo įmanoma paruošti spektaklio. P. Petručio tvirtinimu, baletas "Jūratė ir Kastytis" pakartojimo mintis nėra palaidota. Anksčiau ar vėliau ši didelio pasisekimo sulaukusi baletų galės dar pamatyti ne tik Chicago, bet, tikriausiai, ir kitų vietovių lietuviai. Dabar gi, kitos išeities nesant, kviečiama pasigrožėti Grandinėlių šokiais, kurie, kompetentingų stebėtojų nuomone, prilygsta baletui.

Krp.

1970 PLYMOUTH-BARRACUDA

VISIŠKAI NAUJI "6" ir "8"

BALZEKAS MOTOR SALES, INC.
PLYMOUTH, VALIANT-BARRACUDA, ROAD RUNNER
G T X, FURY — DUSTER

4030 ARCHER AVENUE — TEL. VI 7-1515

GREIČIAU... PIGIAU... GERIAU...

Ir tikrai padėsite savo artimiesiems užsakydami dovanų siuntinį per

BALTIC STORES, LTD.

421 Hackney Rd., London, E. 2. England

(Z. JURAS)

TELEF. — 01 - 739 - 8734

Šį rudenį siūlome 3 dovanų siuntinius, sudarytus iš tokių dalykų, kas labiausiai Lietuvoje reikalinga ir naudinga.

Rudeninis (1) 1969

3 įvairūs vilnonės veltūro medžiagos vyriškas arba moteriškas paltai 3 1/2 jardo puikios kostiuminės, angliskos vilnonės medžiagos vyriškas arba moteriškas kostiumai, 2 įvairūs vilnonės medžiagos puikiai suknėli, vyriškas arba moteriškas aukštos rūšies megstukas, išginiai nailono marškiniai, arba bliuskutė, 1 p. vyriškų arba moteriškų kojinių, vilnonių arba nailoninių, 20 geriausių rūšių cigarečių

Kaina \$90.00.

Rudeninis (2) 1969

Nailoninis itališkas, vyriškas arba moteriškas lietpaltis, 3 1/2 jardo vilnonės angliskos kostiuminės medžiagos, 2 1/2 jardo vilnonės moteriškai suknėlei medžiagos, 1 vilnonė gėlėta arba su ornamentais skarelė, 1 vyriškas arba moteriškas labai geras megstukas, 1 kaklaraištis, arba dėžė šokoladinių saldinių, 2 šilkinės arba nailoninės skarelės.

Kaina \$90.00.

Maisto siuntinys 1969

6 sv. geriausių kanadiškų miltų, 1/2 sv. arbatos, 1 sv. kakavos, 2 sv. ryžių, 1/4 sv. pipirų, 1/4 sv. lapelių 1/2 sv. geriamo šokolado, 1 dėžutė Nescafe. 2 sv. geriausių kiaušinių taukų, 1 dėžė šokoladinių saldinių.

Kaina \$30.00

Į kiekvieną rūbų siuntinį galima dėti šiuos labai Lietuvoje naudingus ir pageidaujamus dalykus.

Nailoniniai lietpalčiai \$11.00, geriausios vilnonės skarelės \$4.50, vyriški arba moteriški megstukai \$12.50, Parkerai \$6.00, vilnonės arba nailoninės kojinės \$2.00.

Taip pat, primame užsakyti: auto mašinoms, motociklams, dviračiams, televizijos aparatams, foto aparatams, radijo aparatams, šaldytuvams ir t. t. Mūsų sąskaitos suteikia jums teisę gauti mokesčių mokėjimo sumažinimą.

Kiekvieno siuntinio pristatymas garantuotas

LEO'S SINCLAIR SERVICE

LEONAS FRANKUS
Stabdžių, Sankabos, Transmisijos,
Tune-up ir Motorų Remontas

5759 So. Western Avenue

Kampas 58th Street
Tel. — PRospect 8-9533

G E L E S

Vestuvėms, banketams, laidotuviams
ir kitokioms progoms
G U Ž A U S K U

Beverly Hills Gėlinių
2448 W. 63rd Street, Chicago, Illinois
Tel. PR 8-0833 — PR 8-0834

REMIKITE "DRAUGA"

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

STEP. C. LACK IR SŪNUS

(LACKAWICZ)

2424 W. 69th Street Tel. REpublic 7-1213
2314 W. 23rd Place Tel. VIRginia 7-6672

PETRAS BIELIONAS

4348 S. California Ave. Tel. LAfayette 3-8572

ANTANAS M. PHILLIPS

3307 S. Lituania Ave. Tel. YARds 7-8401

POVILAS J. RIDIKAS

3354 S. Halsted Street Tel. YARds 7-1911

JURGIS F. RUDMIN

3319 S. Lituania Ave. Tel. YA 7-1138-1139

VASAITIS - BUTKUS

1446 S. 50th Ave., Cicero, Ill. Tel. OL 2-1003

since 1914...

MIDLAND SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION

494 ARCHER AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS 60632
PHONE: 384-4028

...MIDLAND B-vė patarnauja taupant ir duoda namams įsigyti paskolas. Dėkojame už pasitikėjimą ir esame pasirodę jums patarnauti ateityje.

Frank Zogor
Frank Zogor, President

4 3/4%
PASSBOOK SAVINGS
All Accounts Paid and Compounded Quarterly

5 1/4%
6-MONTH SAVINGS CERTIFICATES
(Minimum \$1,000)

MAZEIKA & EVANS
FUNERAL HOME

THREE
AIR-CONDITIONED CHAPELS

Parking Facilities

6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-8600

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME

THREE MODERNISKOS KOPLYČIOS

2533 West 71st Street Tel. 476 2345
1410 So. 50th Ave., Cicero Tel. TO 3-2108-09

AIKŠTE AUTOMOBILIAMS STATYTI

PIRKITE DABAR TIESIOG NUO
MR. NELSON
SAVININKO

SAINT CASIMIR MONUMENT CO.

3914 West 111th Street
Didžiausias Paminklams Planų
Pasirinkimas Visame Mieste.

Telef. — CEdarcrest 3-6335

Vienas blokas nuo kapinių

E U D E I K I S

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

Dovydas P. Gaidas — Geraldas F. Daimid

THREE MODERNISKOS KOPLYČIOS

4330-34 South California Avenue
Telefonai: LA 3-0440 ir LA 3-9852

4605-07 South Hermitage Avenue
Telefonai: YARds 7-1741-2

Pasinaudokite Draugo „Classified“ skyriumi.

EARN **5 1/4%** PER ANNUM ON **\$1000**

INTEREST COMPOUNDED DAILY

Standard Federal pays 5 1/4% interest per annum on savings certificates of \$1,000.00 or more. Issued for 6 months.

A 90 day gold eagle passbook account which pays 5% per annum (\$50.00 minimum) is also available. Regular passbook savings earn 4 3/4% per annum. Interest is compounded daily, paid quarterly. Savings in by the 10th earn from the 1st.

STANDARD FEDERAL

Reserve and Loan Association of Chicago
Assets over \$141,500,000.00 - Reserves and Surplus over \$12,000,000.00 (more than twice the legal requirements)
Federal Charter - Federal Supervision
4192 Archer Avenue at Sacramento - Chicago, Illinois 60632 - VI 7-1140
HOURS: Mon, Thurs. 9 A.M. - 8 P.M. - Tues, Fri. 9 A.M. - 4 P.M. - Sat. 9 A.M. - 12 Noon - Wed. - No Business Transacted

Moterų gyvenimas

Redaguoja St. Semėnienė, 6507 S. Troy St., Chicago, Ill. 60629
Tel. 925-5988

MOTERYS POLITIKOJE

Susirinkus Jungt. Tautų sesijai, laikraščiai talpino nuotrauką, kurioje sesijai pirmininkauja Liberijos atstovė Angie Elisabeth Brooks. Jos dešinėje Jungt. Tautų generalinis sekretorius U Thant, o kairėje vicesekretorius Stavropoulos. Bet tai ne pirmoji moteris šiame poste: 1953 met. Jungt. Tautų sesijai pirmininkavo Indijos atstovė Vijaya Lakshmi, mirusiojo Nehru sesuo. Tas reišia, kad judosios rasės moterys neužsidžia Vakarų ir Azijos moterims.

Jeigu jau kalbėti apie Azijos moteris, tai prisimintina Tzu Hsi, gimusi 1835 m. ir mirusi 1908, kuri buvo tikra valdovė tironė; po jos ranka rito galvos. Iš sugulovės tapo Kinijos imperatore, panašiai, kaip kitados Rytų imperijos valdovė Teodora, kuri, būdama žemos kilmės, jaunystėje buvo už pinigų perkama Venera, o paskui valdė drauge su imperatorium Justinijonu, padėdama jam redaguoti įstatymus. Prieš ją lenkė kitų kraštų karaliai ir generolai.

Kai iš eilės Jungt. Tautų sesijai pirmininkauti buvo pakviesta Brooks, ji tą postą priėmė su didžiausiu ir šypsodamasi sakė: „kaip moteriai, tai neblogai“. Ji pasižymi savo paprastumu ir atvirumu, kai tenka kalbėti. Šiandien jau ne pirmosios jaunystės (turi 41 metus), ji pasakoja, kad gyvenime teko plauti lėkštes, glaistyti drabužius, atlikti įvairius fizinius darbus. Vėliau buvo knygyne pardavėja, paskui slaugė. Bet visgi teko mokytis ir Wisconsinio universitete gavo teisių doktoratą.

Šioje Jungt. Tautų sesijoje, Amerikos delegacijos sėdėjo prie kono artistė Shirley Temple, irgi 41 metų amžiaus. Ji tačiau augo kitokiose aplinkybėse. Jos tėvas turėjo banką, o duklė, dar tik septynerių metų kino artistės rolėse uždirbdavo kas savaitę po 800 dol. Filmuose uždirbo tiek, kad 1952 m. jos turtas siekė 3 milijonus dolerių. Žinoma, turtingoji artistė nenulems Jungt. Amerikos Valstybių politikos UNO posėdžiuose, tačiau galės kalbėti, pareikšti savo nuomonę. Amerikoje suponuojama, kad kas turtingas, tas ir išmintingas, gali dalyvauti rimtose diskusijose politiniais klausimais.

Žvelgiant į praeitį, rasime moterų politikų ne tik Azijoje ar Afrikoje. Pasidairykime po Europą. Paminėtina grafiene Chotek, Austro-Vengrijos sosto įpėdinių Pranciškaus Ferdinando žmona, baisi davatka ir reacionierė, turėjusi didelės įtakos despotiškam savo vyro charakteriui. Kita austrė — Austro-Vengrijos imperatoriaus Pranciškaus Juozapo žmona Elzbieta, priešingai, i politiką nesimaišė. Bet užtai smarkiai maišė imp. Pranciškaus Juozapo įpėdinio Karolio žmona Zita. Karolis buvo bevalis, nepasiruošęs gelbėti žustančios monarchijos. Už jį veikė Zita, kuri, tarp kita ko, įkalbinėjo vyrą, kad jis, pasinaudodamas pusbrolio Siksto Burboniečio tarpininkavimu, pasiūlytų santarvininkams taiką, paliekant sąjungininkę Vokietiją savo likimui. Tai buvo liūdnas epizodas Austrijai.

Pirmojo pasaul. karo metu ir Rumunijos karalienė Marija, moteris nepaprastų gabumų, buvo artima vyro Ferdinando patarėja, ir Rumunijos laimėjimai, karui baigiantis, bent dalinai galima ir jai priskirti. Tačiau, pasibaigus

karui, Marijos bandymai užmegsti tamprius ryšius tarp Balkanų valstybių vedybomis ir taip suteikti Rumunijai vadovaujantį vaidmenį Balkanų pusiasalyje, pasibaigė fiasko. Mat, politika yra vienas dalykas, o vedybinė meilė kitas, ir todėl tos suplanuotos ir įvykdytos vedybos pasibaigė nekaip.

Kita Balkanų srityje valdovė, Graikijos karalienė Federika Luiza, buvo tiek įsimaišiusi į politiką, kad iš to susidarė kontrastai tarp dinastijos ir valdžios žmonių. Federika Graikijoje tapo labai populiari savo labdarybės ir meilės darbais. Ji slaugė sužeistus karius, rūpinosi pabėgėliais, buvo narsi antikomunistė. Tačiau respublikoniška opozicija darė viską jos populiarumui ir įtakai sumažinti. Jie skelbė, kad šalpos reikalai priklauso valstybei ir jiems skiriamos sumos turi eiti per valstybės biudžetą. O karalienė, naudodama valstybės pinigų, elgiasi kaip nori ir niekam neduoda apyskaitos, nesileidžia kontroliuojama. Pasiitė ir Federikai padaryt klaidų, pvz. kai ji 1963 m. prikalbino vyrą vizituoti Angliją, kam labai priešinosi ministrų pirmininkas Karamanlis, numatydamas, kad bus nelauktų netikėtumų. Tikrumoje jis buvo teisus, nes Pauliaus I vizito metu Londone Graikijos karališkoji pora buvo sutikta labai nedraugiškai. Karamanlis, užsigavęs, kad nebuvo jo paklaudyta, paliko valdžią ir pasitraukė į Paryžių.

Jei jau esame Balkanuose, reikia paminėti ir Rumunijos komunistę Anna Pauker, mirusią 1960 m. Ji 1944-52 m. buvo tikra diktatorė. Sakoma, kad ji būvusi vienintelis asmuo Rumunijoje, kuris galėjo tiesiogiai, kada tik nori, kalbėtis su Stalinu. Tai buvo spiritus rector politiniame krašto gyvenime. Per trejus metus Rumunijos kompartija iš 2000 narių pasiekė 500.000. Visi nekenčiama, važinėdavo šarvuotame automobilyje. Buvo nenkenčiama ir partijos draugų. Pagaliau nušalinta nuo užsienio reikalų ministro posto, gavo trečios kategorijos tarnybėlę vienoje bibliotekoje ir mirė visų užmiršta.

O kas negirdėjo Ispanijos Dolores Ibarruri (Garsoji Pasionali), kuri dabar turi jau per 70 metų ir leidžia savo ramiai senatvę Maskvoje. Ji šandien irgi paminėta, kaip ir komunistinės Vokietijos didvyrė Hilde Benjamin, kurios karjera buvo labai

J. Paukštienė

Dail. Jadvygos Paukštienės parodos atidaryme, Čiurlionio galerijoje, lapkričio 16 d. Iš kairės į dešinę: dail. Jadvyga Paukštienė, dail. Adomas Varnas ir Marija Varnienė.

Dail. Jadvygos Paukštienės darbų paroda

Chicago's Jaunimo centre 1969 m. lapkričio mėn. 16 d. buvo atidaryta dail. Jadvygos Paukštienės tapybos paroda. Buvo išstatyta apie 60 aliejumi, akriliu ir akvarele tapytų darbų. Dailininkė, 1938 m. baigusi Kauno Meno mokyklą, iki II pasaulinio karo pradžios studijavo Paryžiuje, Dailliojo meno mokykloje, ir ten, jos pačios žodžiais, ji susizavėjo prancūzų impresionistų kūryba, o ypač Claude Monet (1840-1928, didžiausias impres. peizaistas), Camille Pissarro (1830-1903, impres. mokytojas) ir Alfred Sisley (1839-1899, jautriausias impresionistas, kartais priskiriamas prie neimpresionistų). Dailininkė sako, jog kaip tik iš tų dailininkų technikos ji daug pasimokiusi. Tai patikėtina, matant šioje parodoje išstatytus josios darbus, nors šiek tiek jaučiasi ir P. Kalpoko įtaka, kurio klasėje dailininkė mokėsi Kaune. Tačiau neabejotina, jog dailininkė jau turi savo savitą stilių.

Ji vartoja grynąs, pagrindines spalvas, nedarodama jokio mišinio. Tada, sako, spalvos dainuoja. J. Paukštienės „vadovaujama“

trumpa. Įkūrus Vokietijos Demokratinę Respubliką, Hilde buvo paskirta vyriausiojo tribunolo pirmininko pavaduotoja ir pelnė „raudonosios giljotinos“ vardą, kai ėmė bausti mirties arba iki gyvos galvos kalėjimo bausmėmis visus įsivaizduojus valstybės priešus ir ekonominio gyvenimo sabotuotojus. Po Stalino mirties krito ir Hilde; nuo 1967 m. liepos mėn. niekas daugiau apie ją nekalba.

Taigi ir moterys politikoje elgiasi, kaip vyrai: vienos yra dešinėje, kitos kairėje. Iš dešiniųjų paminėtina Kinijos (Formozos) prezidento Čiangkaišeko žmona Mayling, kilusi iš turtinės šeimos, išauklėta Amerikoje. Ponia Čiangkaišek yra gabi derybų partnerė. Ji 1963 m. išgelbėjo savo vyrą, kai tas buvo patekęs į Mandžūrijos gubernatoriaus rankas ir kalėjimą. Yra atlikusi daugybę diplomatinių misijų ir labai aktyviai reikėsi karo metu: slaugė sužeistus karius, globojo karo aukas. Keletą kartų lankėsi Washingtone, prašydama pinigų. Ji metė šūkį, kad šviesa ateis iš Rytų. Tai buvo prieš keletą metų. Nors kiniečiams laikas neturi jokios reikšmės, tačiau gal dar ilgai teks laukti, kol toji Rytų šviesa nušvies pasaulio tamsybes.

Pietų Vietname buvo užtekėjusi kita Rytų žvaigždė — ponia Ngo Ding Nhu, kuri iki vyro ir švogerio nužudymo buvo Vietnamo „pilkosios eminencija“. Ji viską darė, kad kraštas nusi-kratytų senų tradicijų. Nors krašte budistai sudaro 70 procentų, „Ponia Nhu“ rėmėsi katalikais. Reikalavo moterims lygių teisių su vyrais, pasistengė, kad būtų

J. DAINAUSKAS

spalva yra švelniai raudona. Pavėksluose nėra ryškių, konstruktyvinių ašų, Vieton to, šviesa ir spalvos užvaldo visą paveikslą. Paukštienės tapyboje, net ir regimai lyg panašiuose darbuose, nėra nė visumoje, nė dalinai dviejų vieno turinio darbų. Spalvų ir jų kontūrų deriniai, kartais net nesuskaitoma daugybė pakartojamų, pereina į abstraktiškas formas, jog paveikslas tampa kone kaleidoskopu, kur viskas mirga, vibruoja, bet vis dėlto sudėtiniai elementai susiklosto į jungtinį, savitą vaizdą, kaip „Pamokslas ant kalno“, „Vytautas vaikystėje tarp dvarikių“, „Atlaidai“, „Veidai“. O šitai artėja ir prie regimųjų išorinių skirtingumų nykimo (pvz. priešpastačius „Vienišas apleistas namas“ ir „Judrioji gatvė vasaros vakarą“).

Paukštienės peizažuose pilna žmogiškos šilumos („Šilas“, „Apleistas žvejų namelis“), užtat žmogus josios tapyboje ne per daug išsiskiria iš gamtos aplinkos, net įsiliesia į ją, tapdamas

tik josios dalimi.

Ivairiomis spalvinėmis priemonėmis, dailininkė gana vykusiai kuria erdvės gilumos iliuziją, kur viską į vienumą apjungia šviesa, tas neginčijamas spalvų valdovas ir jų režisierius. Tai pvz. matyti josios darbuose „Judrioji gatvė vasaros vakarą“, „Temstant vasarą“, „Marquette Parkas vakare“ ir, gal labiausiai, „Chicago pavasario vakarą“ bei „Ziemą temstant“.

Čiurlionio galerijai jūrų komisija atrinko paveikslą „Gyvas tingumas“, savo spalvų tonais švelnesnį už daugumą kitų išstatytų darbų. Savo ruožtu aki taip pat patraukia, nors kiekvienas jų kiek skirtingų sudėtinųjų elementų, — „Trys karaliai“, „Lietuvės“, „Burliavai vakare“, „Pavasaris kaimynystėje“ ir „Gėlės“.

Dailininkė Jadvyga Paukštienė, susizavėjusi impresionizmu, sugebėjo rasti ssvitą tapybinį veidą ir regimojo pasaulio vaizdų savąjį supratimą. Ji moka sodriai, skambiomis spalvomis stipriai ir savitai pasisakyti. Josios kūryba neabejotinai verta dėmesio.

išorės. Socialistinės tendencijos pastūmėjo ją neseniai nacionalizuoti bankus, nors nežinia kokios būto pasekmės ekonominiam krašto gyvenimui, kuris yra labai reikalingas užsienio kapitalo. O kas nežino ponios Sirimavo Bandaranaike, kuri 1960-64,

pastūmėjo ją neseniai nacionalizuoti bankus, nors nežinia kokios būto pasekmės ekonominiam krašto gyvenimui, kuris yra labai reikalingas užsienio kapitalo. O kas nežino ponios Sirimavo Bandaranaike, kuri 1960-64,

Tikros taikos, paremtos neutralumu be smurto šalininkė yra ir Indijos ministrų pirmininkė Indira Gandhi. Šioje Nehru dukterėje telpa braminų tradicijos, Vakarų auklėjimas, nacionalizmas, socializmas ir baimė puolimo iš

O. B. AUDRONĖ

ALYTUS

Tėvyne gindamas,
Ant Nemuno,
Ant seno tilto,
Amžiams nemarus
Gyvena Juozapavičius;
Sargyboje
Ulonai šaunūs,
Tėvynės dienos jaunos —
Veržli jaunystė
Didingam Nemune.

Gimnazija,
Tai bičių avilys —
O viskas svetima labai,
Kol įpratai.
Į knygą sulendi
Tą rudeni,
Ir mokslų puslapius
Alytuje
Skaldai.

„Aušrinė“!
Rėkia išdykaudami,
Kasiulis, Kavalionas
Ir visi
Berniukai,
Ne bernai —
Kam Bajoryniui
Pirmą vietą nunešei —
Gorlaui už juos visus,
Nauja ir svetima,
Kam mokina's.

Juk nesipešime vaikais,
Išdykė ketvirtokai —
Aštuntai klasei
Per pertrauką
Atidarom duris —
Ir šokame,
Ir šokam!

Mažiausias aštuntokas
Tylus visuomet stovi —
O „aušrinė“ būs mi karla,
Ir kunigai ir daktarai!
Įsimylėjai
Šauniasį vėją,
Ir pirmąkart
Pavasario naktis
Neužmigai.

Prisikėlimo Angelas,
Pušynai meldžias,
Ir meldžias klasėje
Egzaminai;
O tie pavasariai
Į širdį beldžias —
Čia viską jau žinai —
Čia nieko nežinai.

„Kai šis angelas
Liesis pūsti trimitą —
Tu užmiršk mane.“
Kalbėjo įrašas
Šauniausio vėjo,
Tavam lape.

Neužmiršai.
Verbų sekmadienio
Perkūnija
Nutilde angelo trimitą,
Kaip žinai.
Ejo pavasariai,
Atėjo rudenis —
Sukrito lapais,
Draskomi
Tėvynės milžinai.

Išskitės ramybėje, visi,
Artojai,
Ir kunigai,
Ir daktarai —
Jūs miško broliai,
Jūs lauko seserys,
Jūs tėviškės kariai.

Visokie žemiški
Brandos egzaminai
Negrįžtamai praėjo.

Išskia Valentai,
Didys kankinys,
Martytės, Daivos ir Gražinos!
Kiti
Išverkite
Su kryžiumi sunkiu —
Visiem, visom linkui!

Išverkime pasaulyje plačiam
Pabirę
Gintarų vėriniais,
Kol La'svės Angelas
Faišnuose
Tėvynei
Prisikėlimo rytmetį
Paskleis.

kaip Ceylono ministrų pirmininkas, užsienio reikalų ir krašto apsaugos ministras valdė Ceyloną. Ji taip pat norėjo nacionalizuoti didžiąsias įmones, tik tautinė vienybės partija sukludė ir ją pačią išmetė iš balno. Bandaranaike turėjo ir skaudžių valandų, kada 1959 m. jos akivaizdoje buvo nužudytas vyras Salomon, kraštutinės kairiųjų partijos vad.

Visos šios moterys, apie kurias kalbėjome, veikė atvirai ir viešai. Tačiau buvo viena, kuriai negalima dovanoti dėl to, kad ji apgavo savo tautą ir pasaulį. Tai Amerikos prezidento Woodrow Wilsono žmona. Kai 1919 m. vasarą vyras buvo paralyžuotas ir iš tos ligos niekad neatsigavo, Wilsonienė išstius mėnesius skelbė, kad vyras yra tik kiek nusišalęs. O prezidentas tuo metu turėjo kovoti, kad senatas priimtų be patalsų Versailio traktatą. Ambicinga žmona pasitūpino pa

TAIKOS PREMIA POPIEŽIUI

Etiopijos imperatorius Haile Selasie, specialiose iškilinėse įteikė Vatikano valstybės delegatui mons Verolino, Popiežiui Pauliui VI-jam paskirtą 30.000 Etiopijos dolerių taikos premiją už jo nuolatinės pastangos įgyvendinti taiką pasaulyje. Ta proga Vatikano atstovas pareiškė, kad Popiežius, pagerbdamas kilnius seniausios krikščioniškosios valstybės tikslus, sutiko priimti šį atžymėjimą, bet visą premiją skiria Asmaros katalikų universitetui.

PASVENTINTA UKRAINIEČŲ BAZNYČIA

Popiežiui Pauliui VI-jam dalyvaujant, buvo baigtos naujos Ukrainos katalikų bažnyčios Romoje pašventinimo iškilinės. Iškilmingas šv. Mišias aukėjo Ukrainos katalikų vyriausias arkivyskupas kardinolas Slypyj. Kartu su juo koncertavo 17 ukrainiečių vyskupų, kurie, padėdami savo kunigų, dvasinai aprūpina daugiau kaip du milijonų Ukrainos katalikų, esančių laisvajame pasaulyje. Šventasis Tėvas ta proga pasakė, kad kalboje išskėlė popiežiaus Jono XXIII-jo pastangas išvaduoti sovietų kalėjimuose ilgus metus kalėjusį Ukrainos katalikų dvasinį vadovą kardinolą Slypyj, palikusį pasauliui gražiausią ištikimybės tikėjimui ir meilės katalikų Bažnyčiai pavyzdį. Kaip žinoma kardinolo Slypyj pastangomis katalikų yra įkurtas laisvajame pasaulyje gyvenančių Ukrainos katalikų universitetas su didžiule biblioteka ir kitais teologijos studijoms reikalingais įrengimais. Ukrainos katalikų universitetas yra išleides nemaža mokslinių veikalų ir jame šiuo metu studuoja keli šimtai studentų.

V. K. Jonynas

Detalė iš Senelių namų koplyčios Putname. Nuotr. Uosio Juodvalkio